



Milí naši čitatelia,

Je zvláštne písať niekomu, koho presne nepoznáme, a možno je rovnako zvláštne čítať riadky niekoho, koho nepoznáte vy. Ak ste sa ocitli v tejto druhej kategórii, neostáva nám nič iné len dúfať, že na riadkoch a v rozširujúcich sa radoch našich redaktorov objavíte skutočne "nové dimenzie" alebo aspoň náznak toho, čo by mal náš časopis ponúknuť. Ak patríte k našim stálym čitateľom, dúfame, že k splneným očakávaniam sa nám v tomto čísle podarí priniesť aj niečo navyše.

Na toto miesto by bol mimoriadne vhodný úryvok z rozhovoru s Michalom Dyttertom, ktorý momentálne pôsobí v spravodajstve STV (uverejnený v rubrike Na špici), kde veľmi výstižným spôsobom pomenúva a vystihuje charakter väčšiny kresťanských médií. Cítíme, že patríme (alebo aspoň smerujeme) k tej menšine, ktorá sa snaží ponúkať: seriózne informácie, reportáže, rôzne aktivity, profily mladých známych osobností, recenzie, básne i trochu "pánskej jazdy".

Dôvod tejto rôznorodosti je jednoduchý - každý z nás je iný. No každý z nás je istým spôsobom mladý, pretože (bez ohľadu na vek) hľadá. Možno odpovede na otázky svojej duše, možno praktické informácie o blížiacom sa Svetovom dni mládeže v Toronte, možno podnety na vytvorenie vlastného názoru na celosvetový trend globalizácie i v súvislosti s teroristickými útokmi na USA, možno inšpiráciu na budúce leto, dobrú knihu či film, dokumenty Svätého Otca a možno hľadáte len "nejaký" časopis, ktorý by vám priniesol aspoň niečo z toho.

Tento časopis však prináša ešte jeden rozmer. Prináša kúsok každého z nás i z vás (či už čitateľov, alebo prispievateľov, alebo potencionálnych budúcich redaktorov, grafikov a pod.). Tento časopis je pre nás (ako hovoríeva jeden z redaktorov) "malým Božím zázrakom". Spoločenstvom, ktoré otvára a vytvára "nové dimenzie" spolu so všetkými, ktorí si nájdu čas a chuť. Nezáleží na tom, či na stránkach tohto časopisu, alebo priamo v živote...

Takže (ak máte čas a chuť), len smelo do toho...



Nové dimenzie

Kresťanský časopis pre univerzitnú mládež

Vydavateľ: Univerzitné Pastoračné Centrum
bl. Jozefa Freinademetza, Bratislava

Cenzor: Milan Bubák SVD, M.A., M.P.S.

Šéfredaktor: Lucia Kubošová

Redaktori: Roman Tarina, Peter Pašuth, Peter Motyčka, Martina Fabiánová, Zdenka Marková, Jozef Šoltés, Evka Pecná

Jazyková úprava: Zdenka Marková,
Stanka Tomovčíková

Grafická úprava: Milan Melicherčík, Jozef Račák

WWW editor: Jozef Šoltés

Ekonom: Juraj Kováč

Adresa redakcie: Nové dimenzie,
Univerzitné Pastoračné Centrum, Staré
Grunty 36, 842 25 Bratislava

Tel./ fax: 02/ 654 12 236, 0903/377 426,
0905/564 017

E-mail: dimenzie@dimenzie.sk

WWW: <http://www.dimenzie.sk>

Tlač: Vrabel, Dolný Kubín

Redakcia si vyhradzuje právo skracovania príspevkov.

Vyšlo s podporou MŠ SR.

Obsah

úvodník

správy

05 Tri otázky pre Antonia Pernia SVD

07 Aktuálne zo Sudánu

fotoreportáž

08 Ako sme povedali „áno“

na špici

10 Michal Dyttert

vysokoškoláci

15 Dobrovoľníci oslavujú

28 Rumunsko

téma čísla

16 Čo sa skrýva za globalizáciou

18 Anti-globalizácia

25 Integrácia Slovenska

26 Útok na USA

básničky

zelená stránka

20 Informácie o Svetovom dni mládeže

21 Posolstvo Svätého Otca k SDM

krížom krážom

29 Pakistan

zamyslenie

32 Láska ako vlastnosť

pánska jazda

34 Nové technológie pre bežný život

divadlo

36 Muzikálové snívanie

recenzie

vtipy

infoservis

Ján Pavol II. vyzýva kresťanov a moslimov k spolupráci

RÍM - Pápež Ján Pavol II. vyzval kresťanov a moslimov k spolupráci a spoločnému odmietaniu násilia. "Náboženstvo sa nesmie stať motívom konfliktu," zdôraznil v stredu 3. októbra asi 50 000 pútnikom na Námestí sv. Petra a dodal: "Kresťanstvo a islam sa musia spoločne zasadzovať za pravý pokrok v spoločnosti. Spoločne s veriacimi iných náboženstiev by mali rozhodne odmietajú násilie a vybudovať ľudstvo, ktoré miluje život a rozvíja sa v spravodlivosti a solidarite." Svätý Otec zároveň pozitívne zhodnotil svoju nedávnu cestu na Stredný východ.

Vatikán a Al-Azhar spoločne odsudzujú atentáty

KÁHIRA - Najvýznamnejšia teologická inštitúcia islamského sveta a Vatikán spoločne odsúdili teroristické útoky v USA. Spoločné vyhlásenie Komisie pre medzináboženský dialóg káhirskej Univerzity Al-Azhar a Pápežskej rady pre medzináboženský dialóg uverejnili v L'Osservatore Romano. V texte sa hovorí, že násilné akty treba odsúdiť, nevedú k mieru. Náboženský vodcovia musia ľuďom objasniť, že len spravodlivosť a vzájomná úcta sú pravým základom pokoja.

Vedúci Pápežského inštitútu pre štúdium islamu a arabistiky (PISAI) v Ríme páter Justo Lacunza Balda povedal, že z prvých reakcií v islamskom svete vie, že aj tam sa ľudia veľmi zľakli nových rozmerov ničivého teroru. Zdôraznil naliehavú potrebu medzináboženského dialógu.

Vatikán: Nie pomsta, ale aj izolácia

RÍM - Vatikán varoval USA, ich spojencov a ostatné štáty pred pomstou, ale aj pred politikou izolácie ako reakciou na teroristické útoky. "Pomsta je niečo iné ako spravodlivosť," píše sa v komentári L'Osservatore Romano. "Problémy a choroby globálnej spoločnosti v tretom tisícročí nemožno vyliečiť novými bombami, novým ničením a novými masakrami. Je vecou politiky, diplomacie a medzinárodných inštitúcií existujúce problémy vyriešiť, ich príčiny odstrániť a osudovú reťaz akcií a protiakcií prerušiť, pretože by to plodilo iba nový zármutoč a novú nenávisť." Komentár súčasne ocenil aj prínos USA pre svet v 20. storočí: "Sme všetci dlžníkmi za tri veľké zásahy," píše komentátor a pripomína nasadenie USA v oboch svetových vojnách a po roku 1945 proti egoistickému nacionalizmu, proti totalitarizmu ako aj proti strašnej politicko-ideologickej mašinérii všetkých čias, ktorá usilovala o svetovládnu. "Hodnotenie histórie však nesmie prehliadať ani omyly a nedostatky pri rozhodnutiach poslednej zostávajúcej veľmoci. Toto však nesmie obmedziť našu solidaritu v hodine skúšky."

Britskí biskupi vyzývajú k modlitbám za mier

LONDÝN - Po americko-britskej vojenskej akcii proti Afganistanu vyzvali britskí biskupi, ako aj predstavitelia židovských a islamských veriacich k modlitbám za pokoj.

"Dúfam, že sa všetci veriaci modlia za ľudí zasiahnutých týmto konfliktom," povedal prímás anglikánskej cirkvi arcibiskup George Carey vo vyhlásení uverejnenom 8. októbra v Londýne.

Katolícky arcibiskup Birminghamu Vincent Nichols v ten istý deň vyjadril nádej, že táto vojenská akcia povedie k spravodlivému a rýchlemu koncu. Všetkých veriacich vyzval, aby sa modlili za pokoj založený na spravodlivosti. "Nech Boh ochraňuje všetkých, ktorí sú priamo zapojení do konfliktu. Môžeme sa len prizerať a vyčakať, ale môžeme sa súčasne aj obrátiť k Bohu v modlitbách," dodal arcibiskup Nichols. Aj britský vrchný rabin Jonathan Sacks dúfa, že akcia proti Afganistanu bude úspešná. "Boj proti terorizmu bude dlhý a tvrdý, ale mal dobrý začiatok," zdôraznil Sacks. "Západ múdro rozhodol, že si na vojenský zásah nechal čas. Proti teroru je treba bojovať na mnohých frontoch a vojenské zásahy sú len jedným z nich." Riaditeľ Islamského kolégia v Londýne Zaki Badawi novinárom povedal, že túto vojenskú akciu ľutuje. "Dúfam, že bude krátka a že utrpenie afgánskeho národa nepotrvá dlho."

Kardinál Martini sa obáva rozšírenia konfliktu

MILÁNO - Po útokoch v New Yorku a Washingtonu považuje milánsky kardinál Carlo M. Martini rozšírenie konfliktu za možné. "Toto nebezpečenstvo je dnes väčšie a reálnejšie ako pri vojne v Perzskom zálive v roku 1991," povedal milánsky arcibiskup v interview pre denník Corriere della Sera. Ako pozitívny signál hodnotil skutočnosť, že USA nepodnikli okamžitý vojenský útok, aby sa vyhlo nevinným obetiam. "Presným úderom vyhasiť plamene terorizmu je povinnosťou, ale to je niečo iné, ako začať širokú vojenskú akciu. Pretože násilie vyvoláva ďalšie násilie a konflikt by sa rozšíril na ďalšie národy," zdôraznil kardinál Martini. V interview sa postavil proti stotožňovaniu násilia s náboženstvom. "Pápež v Svätom roku prosil o odpustenie za násilie a jeho ospravedlňovanie zo strany Cirkvi. Keď si násilie posluží náboženským rúškom, to je upadnutie do omylu. Vyhasiť plamene terorizmu nestačí. Súčasne je potrebné aj vyriešiť odstránenie chudoby vo svete, aby sme dosiahli pokoj."

Kňaz varuje pred svetovou sieťou terorizmu

ASSISI - Pred islamskou celosvetovou sieťou terorizmu, ktorá je rozložená do 900 organizácií v 30 krajinách, z ktorých asi 70 je v spojení s Usáma Bin Ládinom, varoval v Assisi žijúci kňaz, odborník na islam a bývalý pracovník OSN páter Jean-Marie Benjamin. "Oni majú tisíce militantných spolupracovníkov, niektorí z nich sú osoby zo západu, ktoré nemajú ani arabské meno, ani neveria v islam," vyhlásil páter Benjamin pre rímsko-katolícku spravodajskú službu ZENIT. Kňaz ďalej poukázal na to, že Bin Ládin nie je jediným vodcom v teroristickej sieti. "Ak by ho zavraždili alebo zatkli, je organizácia naďalej úplne schopná nasadenia," zdôrazňuje páter. Páter Benjamin 7. septembra v meste Todí sobášil. Tam podľa svojich slov informoval štátneho prokurátora a viacerých politikov o tom, že arabské kontaktné osoby mu oznámili, že teroristické komando v nasledujúcich dňoch plánuje útoky s unesenými osobnými lietadlami. Mali byť nasmerované na veľké centrá v USA a vo Veľkej Británii. "Hneď po udalostiach 11. septembra mi zavolať bývalý poslanec Európskeho parlamentu. Politik bol úplne v šoku aj preto, že udalosti, o ktorých som ho informoval sa skutočne stali," hovorí páter Benjamin.

Sprisené opatrenia aj vo Vatikáne

RÍM - Po teroristických útokoch v USA boli aj vo Vatikáne sprisené bezpečnostné opatrenia. Taliansky minister vnútra Claudio Scajola podľa denníka La Stampa potvrdil, že ochrana symbolicky významných miest, medzi nimi Chrám sv. Petra a Vatikánu, patrí teraz k naliehavým úlohám talianskeho štátu. Takisto kardinál štátny sekretár Angelo Sodano pre noviny potvrdil, že Vatikán berie nebezpečenstvo terorizmu vážne. Policajné hliadky okolo Vatikánu, ako aj interné kontroly vatikánskou bezpečnostnou službou sa zintenzívnili.

Dobrovoľníci na fary

PRAHA - Ponúkni jeden rok svojho života úplne Bohu! S touto výzvou sa obrátili na mladých ľudí biskupi Čiech a Moravy. Každý, kto má aspoň 18 rokov, môže ako dobrovoľník v dvoj- až štvorčlenných skupinách žiť na vybraných farách a pomáhať s pastoračiou miestnej mládeže. Biskupi si od tohto projektu sľubujú oživenie farností, povzbudenie kňazov a nenásilnú formáciu k vzájomnej spolupráci kléru a laikov. Pomôcť môže aj tým, ktorí hľadajú svoju životnú cestu alebo nezamestnaným absolventom škôl. Každý dobrovoľník bude mať hradené sociálne a zdravotné poistenie, ubytovanie a stravu a malé vreckové. Rok dobrovoľnickej práce je načasovaný podobne ako školský rok - od septembra do júna. Predchádza mu ročná príprava: víkendové stretnutia, ktoré prebehnú čiastočne v diecézach, kde bude dobrovoľník pracovať, a čiastočne bude ich náplňou Študijno-formačný kurz Sekcie pre mládež ČBK. Podobnú prípravu absolvujú aj kňazi, ktorí prijímú dobrovoľníkov na svoje fary. Potreba dobrovoľníkov je najmä v menších mestách na severe Čiech a Moravy.

Zmierenie medzi Vatikánom a Čínou?

LONDÝN - Časopis Far East Economic Review, s odvolaním sa na dobre informované cirkevné a diplomatické kruhy, informoval o skorom zmierení Číny s Vatikánom. Peking a Vatikán by v dohľadnom čase mali nadviazať diplomatické styky. Čína prerušila styky s Vatikánom v roku 1950 a vykážala početných kňazov a rehoľníkov z krajiny. Predpokladom nadviazania diplomatických stykov s Pekingom je podľa časopisu odvolanie vatikánskeho nuncia z Taiwanu. Čína totiž považuje Taiwan za svoju odtrhnutú provinciu.

Tri otázky pre... Antonio Pernia SVD

generálny predstavený Spoločnosti Božieho slova

Pochádzate z Filipín, momentálne žijete v Ríme, aké máte dojmy z pobytu na Slovensku?

Toto je moja prvá návšteva Slovenska. Považujem ju za veľmi zaujímavú skúsenosť, pretože viem, že počas ťažkých štyridsiatich rokov komunizmu zostalo Slovensko verné kresťanstvu. To platí aj o členoch našej rehoľnej spoločnosti - napriek tomu, že čelili naozaj veľmi ťažkým podmienkam, vytrvali, zostali verní Cirkvi i SVD (Spoločnosť Božieho Slova). Všetci sme šťastní, že dochádza k oživeniu našej prítomnosti tu, na Slovensku. V tomto zmysle je priam symbolickou udalosťou otvorenie nového misijného domu v Petržalke: je to dôkaz, že tu pribúdajú mladí seminaristi, budúci misionári. Osobne mám zatiaľ medzi Slovámi priateľov iba z radu verbistov, pretože tu netrávim viac času. Keby to bolo inak, určite by som sa spriatelil s viacerými - Slováci sú totiž veľmi priateľskí, a preto je to medzi nimi veľmi jednoduché.

Žijete a pracujete priamo v centre Cirkvi. Ako vnímate jej najdôležitejšie výzvy pre život v treťom tisícročí?

Myslím si, že Cirkev sa bude musieť viac lokalizovať alebo inkulturovať. Počas dlhého obdobia mala Cirkev takpovediac európsku tvár: európske výrazy, európske spôsoby myslenia a konania. Som presvedčený, že nadišiel čas, keď sa Cirkev musí viac zakoreniť do lokálnych kultúr. A preto by mala získať aj africkú tvár, ázijskú tvár, latinsko-americkú tvár; to znamená, že by si mala osvojiť aj odlišné spôsoby myslenia a robenia vecí; také, ktoré budú korešpondovať so situáciou v konkrétnej oblasti, v ktorej sa daná komunita nachádza. To je podľa mňa najväčšia výzva, pretože ak to neurobíme, tak sa situácia v Cirkvi, aká je dnes v Európe, bude opakovať aj na iných kontinentoch.

Situácia v Európe sa prejavila aj v charaktere misií. Aj vy ste dvom zo štyroch nových misionárov v Petržalke určili za misijné pôsobisko Slovensko. Kým v minulosti sa misijná činnosť sústredila na Afriku či Áziu, dnes misie potrebuje (aj alebo hlavne?) Európa. Ako vnímate tieto zmeny?

Môžeme tu hovoriť o staršom chápaní misií, ktoré bolo chápaním geografickým. Misie znamenali príchod kresťanskej Európy k pohanským národom na iných kontinentoch. Dnes sme nadobudli omnoho - povedal by som - sociálnejší, spoločenskejší význam misií. V súčasnosti je pre nás výzvou odpovedať na misijné potreby, na určité situácie, ktoré si vyžadujú misijnú činnosť, kdekolvek na svete vznikajú: v Afrike, v Ázii či v Európe. V Európe ide napríklad o potrebu pracovať s emigrantmi, prichádzajúcimi z krajín ako Turecko či Maroko; alebo tiež o prácu s Európanmi, ktorí o sebe tvrdia, že nemajú žiadnu vieru. Ďalším príkladom misijnárskej práce v Európe môže byť práca s katolíckymi, ktorí opustili Cirkev, s ľuďmi na pokraji spoločnosti, s deťmi na ulici, s bezdomovcami či drogovými závislými, alebo s chorými na AIDS. To sú všetko typy misionárskych situácií, nachádzajú sa všade a my do takýchto situácií vysielame misionárov.

Pripravila Lucia Kubošová

Shadow synoda klope na dvere Ríma

RÍM - Už 10. plenárne zasadnutie biskupskej synody prebehlo v októbri v Ríme. Jej téma - Úloha diecéznych biskupov v Cirkvi - je dôležitá pre všetkých veriacich. Keďže účasť laikov je kvôli platným cirkevným predpisom mizivá, laické organizácie zo Západnej Európy, na čele s pôvodne rakúskou Wir sind Kirche, usporiadali virtuálnu internetovú synodu ešte pred začiatkom stretnutia biskupov. Nazvali ju shadow synod a vyzvali k účasti na nej všetkých zúčastencov o danú tému. Diskusia vyústila už v máji do zoznamu návrhov, odovzdaného účastníkom kardinálskeho konzistória, ktoré bolo prvým krokom pri príprave synody. Tento prvý výstup virtuálnej synody obsahuje témy, ktoré by jej účastníci radi videli na programe biskupského rokovania v Ríme. Sú medzi nimi vzťah miestnej cirkvi k cirkvi všeobecnej (k jej vatikánskemu centru) a jej skutočné kompetencie, kolegialita biskupov, úloha biskupských konferencií, proces výberu nových diecéznych biskupov a spoluúčasť diecézy na ňom, reforma rímskej kúrie a posilnenie právomoci biskupských synod, sloboda teologického bádania, či návrat k spôsobu pápežskej voľby, ktorý bol zrušený v roku 1996 (dovtedy bola potrebná dvojtretinová väčšina, čo prinášalo mnoho volebných kôl, teraz stačí jednoduchá väčšina, takto zvolený pápež bude mať však slabšiu pozíciu).

Krv sv. Januára sa opäť skvapalnila

NEAPOL - V Neapolskej katedrále sa na sviatok sv. Januára opäť zišlo množstvo veriacich, aby sa zúčastnili na skvapalnení krvi tohto mučenika. Skvapalnenie krvi patróna Neapola, uchovávanéj v dvoch ampulkách, sa uskutočnilo v prítomnosti neapolského arcibiskupa kardinála Michele Giordana. Zážrak krvi sv. Januára môže nastať trikrát do roka - na jeho sviatok 19. septembra, v prvý týždeň mája a 16. decembra, na výročný deň výbuchu Vezuvu v roku 1631, ktorý sa skončil podľa tradície po tom, čo veriaci vzývali tohto patróna mesta. Sv. Január, biskup juhotalianskeho mesta Benevento, umrel mučeníckou smrťou v roku 305.

Najdôveryhodnejšími inštitúciami cirkve a armáda

BRATISLAVA - Najdôveryhodnejšími spoločenskými inštitúciami na Slovensku zostávajú cirkev a Armáda SR, ktorým dôveruje viac než polovica oslovených respondentov. Samosprávne orgány v obciach a mestách majú 46,1% dôveru. Prezidentovi Rudolfovi Schusterovi dôveruje 33% a nedôveruje 64,3% opýtaných. Dôveryhodnosť Policajného zboru je na úrovni 28,5%. Odborom verí viac než 24% a nedôveruje im 56% respondentov. Rebríček dôveryhodnosti inštitúcií uzatvárajú vláda SR (22,9%), súdy a prokuratúra (20,9%) a Národná rada SR, ktorej dôveruje 18,7% opýtaných. Prieskum v septembri uskutočnil Odbor mediálneho výskumu Slovenského rozhlasu (OMV SRO).

Už aj v Bardejove je Bazilika

BARDEJOV - Už sedem slovenských chrámov má titul "bazilika minor" - bazilika menšia. Poslednou z nich sa v sobotu 29. septembra stal Kostol svätého Egídia v Bardejove. Titul a výsady baziliky minor mu udelil pápež Ján Pavol II. svojím Apoštolským breve, ktoré sa čítalo počas slávnostnej bohoslužby, celebrovanej apoštolským nunciom v SR Henrykom Józefom Nowackim. Spolu s ním sa na slávnosti zúčastnili aj obaja košickí

biskupi Alojz Tkáč a Bernard Bober, spišský pomocný biskup Andrej Imrich, viac ako 200 kňazov a približne šesť tisíc veriacich. "Tento dar pastiera katolíckej cirkvi je znakom osobitného spojenia s Apoštolskou stolicou v Ríme," povedal prítomným arcibiskup Nowacki, apoštolský nuncius. Starobylý Kostol svätého Egídia pochádza zo 14. storočia. Stojí na základoch bývalého kláštora cisterciánov z 13. storočia, od ktorého prevzal svojho patróna. V súčasnosti patrí vďaka súboru jedenástich krídlových oltárov veľkej umeleckej hodnoty medzi svetové unikáty. Je druhou najväčšou gotickou stavbou v Košickej arcidiecéze a vláda SR ho vyhlásila za národnú kultúrnu pamiatku.

Budúci slovenskí blahoslavení Gojdič a Trčka

PREŠOV - Do zoznamu blahorečených 4. novembra pribudnú dvaja Slováci: kňazi a mučeníci komunistického režimu, biskup Pavol Gojdič a misionár Metod Trčka. Osobitosťou oboch kandidátov na svätosť je príslušnosť k východnej cirkvi. "Práve ich vernosť Svätému Otcovi zohrala v procesoch blahorečenia veľmi dôležitú úlohu," povedal novinárom vikár gréckokatolíckej Prešovskej diecézy pre masmédiá Marek Pribula a dodal, že toto blahorečenie rímskym pápežom jasne ukazuje, že "gréckokatolícka cirkev, aj keď je cirkvou východnou, je cirkvou katolíckou, zjednotenou s Rímom a s pápežom."

Peter Gojdič sa narodil 17. júla 1888 v Ruských Pekľanoch. Teológju študoval na budapeštianskej univerzite a za kňaza ho vysvätili v auguste 1911. Prvé rehoľné sľuby zložil v marci 1924 v Užhorode a prijal meno Pavol. O tri roky ho pápež Pius XI. vymenoval za prešovského gréckokatolíckeho biskupa. Počas razíí proti gréckokatolíkom ho 28. apríla 1950 na tzv. prešovskom "P" sobore zatkli a odvliekli. Obvinenia z pomoci ukrajinským banderovcom, z velezrady a provatikánskej špionáže mu vyniesli doživotné väzenie. Zomrel v roku 1960 v deň svojich narodenín v leopoldovskej väznici.

Dominik Trčka sa narodil 6. júla 1886 vo Frýdlante nad Ostravicou. Rehoľné sľuby zložil v auguste 1904 a kňazom sa stal v júli 1910. Už počas kňazských štúdií sa zapojil do činnosti Jednoty za obrátenie a zjednotenie Slovanov v katolíckej cirkvi. Počas dvojročného pôsobenia na Svätej Hore sa venoval utecencom Chorvátom, Slovinom a Rusinom. O jeho spätosti s misiou medzi Slovanmi svedčí aj rehoľné meno Metod. Viackrát ho zvolili za predstaveného v michalovskom kláštore, ktorý sa pod jeho vedením stal baštou duchovného života na Zemplíne. Počas druhej svetovej vojny bol známy svojou pomocou Židom. V roku 1950 ho internovali spolu s ostatnými slovenskými rehoľníkmi v Podolínci. Okrem iného čelil obvineniam zo spolupráce s biskupom Gojdičom, z rozširovania jeho ilegálnych protištátnych pastierskych listov a z tajného informovania Ríma, čo sa kvalifikovalo ako zločin vlastizrady a vyzvedačstva. Odsúdili ho na 12 rokov väzenia. Časť trestu si odsedel v llave a na Mírove, zomrel v Leopoldove 23. marca 1959 na následky krutého trestu za spievanie koledy na Vianoce 1958. Jeho telesné pozostatky preniesli redemptoristi z väzenského cintorína do Michaloviec až po obnovení činnosti gréckokatolíckej cirkvi v roku 1969.

Tienisté a svetlé stránky katolicizmu počas odboja

BANSKÁ BYSTRICA - Postoje katolíkov počas protifašistického odboja mali tienisté aj svetlé stránky. Konštatovali to účastníci medzinárodnej konferencie Účasť kresťanov v protifašistickom odboji v strednej Európe v rokoch 1933-1945. Konferencia sa začiatkom októbra uskutočnila v B. Bystrici. Minister kultúry SR Milan Kňažko na nej upozornil, že časť katolíkov podľahla falšným sľubom o poriadku a blahobyte, časť však násiliu vzdorovala v nerovnom boji. Poukázal na aktuálny odkaz tohto boja pre argumentáciu na boj proti násiliu, netolerancii a nenávisti, ktoré v podobe teroristického útoku v USA sú len "starým, pokazeným vínom v nových nádobách". Jozef Haľko z Univerzity Komenského oficiálne mlčanie pápeža Pia XII. (1939-1958) voči nacizmu vysvetľoval snahou neprivodiť Židom horšiu situáciu, ako sa stalo napríklad v Holandsku po čítaní listu biskupov. Konkordát medzi Vatikánom a hitlerovským Nemeckom (1933) nepovažuje za prejav priateľstva a poukázal na 55 protestných nót, ktoré Vatikán podal. Pripomenul názory, že Pius XII. prispel k záchrane 600 až 850 tisíc ľudí. Haľko priznal, že cirkev mohla urobiť viac proti fašizmu, ktorý sa vzrástol už v 20-tych rokoch, a že kresťanská náuka zneužitím z kontextu vytrhnutých formulácií poskytla podklady aj pre profašistické sily. Georg Denzer zo SRN priblížil teológa Karla Adama z Tübingenu, spájajúceho kresťanstvo s fašizmom a poskytujúceho náboženské argumenty pre nacistickú ideológiu o čistote nemeckej krvi, rasy a charaktere či postojoch k svedomiu. Podľa neho malo duchovenstvo vystúpiť proti zneužitiu kresťanstva fašistami. Ľubomír Miřejovský, reprezentant Lidickej iniciatívy, ozrejmil dôvody protifašistického postoja Čechov v radoch katolíckeho duchovenstva na rozdiel od Nemcov ako dôsledok rakúsko-uhorskej germanizácie, sekularizácie prvej ČSR, rozdiel cyrilo-metodskej tradície v ČSR a karlovskej v Nemecku a odpor proti rasizmu a germánskemu imperializmu. Zdôraznil, že desatina kňazov bola väznená a v koncentrákoch nadviazala priateľstvo s komunistami. To sa odzrkadlilo neskôr v spolupráci arcibiskupa Jozefa Berana na doteraz platných zákonoch o cirkvi a vďaka kaplánovi Jozefovi Plojharovi v národnom zdravotnom systéme.

Správy zo zdrojov TK KBS, AD a vlastných zdrojov pripravili pp a drobce

Aktuálne...

"Sudánu pomôže hlavne nádej"

J. E. Mons. Gabriel Zubler Wak

Slovensko v septembri navštívil J. E. Mons. Gabriel Zubeir Wak, prvý arcibiskup čiernej pleti v Sudáne, ktorý nám poskytol exkluzívny rozhovor.

Sudán nie je členom OSN, o to viac sa v krajine nerešpektujú ľudské práva. Na ktoré inštitúcie sa obraciate o pomoc?

"Obrátili sme sa takmer na všetky západné vlády, orientujeme sa aj na OSN, taktiež na Organizáciu pre africkú jednotu, ale nezbadali sme u nich snahu skutočne sa angažovať. Ťažko povedať, prečo. Je to pravdepodobne kvôli tomu, že tu je priveľa rôznych záujmov."

Existuje možnosť, že peniaze z humanitárnych fondov zneužije vláda na svoje záujmy či vojnové ciele?

"Je to problém vo viacerých krajinách. Určite časť financií z medzinárodnej humanitárnej pomoci putuje do rúk armády. Pritom mnoho organizácií odmieta poskytovať akúkoľvek formu pomoci a obmedzuje sa iba na humanitárnu pomoc pod podmienkou, že prostriedky pôjdu priamo k ľuďom, ktorí sú postihnutí."

V poslednom čase sa Sudán spomína v súvislosti s terorizmom. Myslíte si, že je to oprávnené?

"Amerika vždy zahŕňala Sudán medzi teroristické krajiny. Veľa ľudí, ktorí sú z terorizmu obvinení, odchádza hľadať azyl do Sudánu."

Prečo sú kresťania vo vašej krajine prenasledovaní?

"Sudán je štát, kde je islam dominantným náboženstvom. V 70-tych rokoch bol prijatý Zákon o misijných spoločnostiach. Ak sa chcel dať niekto pokrstiť, musel mať súhlas otca a vládneho príslušníka. Šíriť vieru mimo kostola bolo zakázané. Vláda organizovala systematické vyhánanie kňazov z krajiny. V roku 1994 sa tento zákon vďaka tlaku zo strany Vatikánu zrušil. Pred tromi rokmi by kňazi nemohli len tak ľahko vycestovať z krajiny. Katolíckych biskupov neustále obviňovali, že v zahraničí vystupujú proti vláde. Napriek tomu treba pripomenúť, že Sudán je krajina s najdlhšou kresťanskou tradíciou v severnej Afrike."

Myslíte si, že spolupráca s eRkom alebo so Slovenskom a strednou Európou môže nejakým spôsobom prispieť k zlepšeniu postavenia detí v Sudáne?

"Cirkev ako jedno telo je spojená. Je dôležité, aby sme vedeli, že niekde na svete naši bratia a sestry trpia. Ide hlavne o pomoc na duchovnej úrovni. Neexistuje žiadny kanál, cez ktorý by boli miestne Cirkvi poprepájané. Cez osobné kontakty a návštevy ešte nemôžeme zistiť, čo istú časť Cirkvi trápi."

Slovenskí detskí "eRkári" napísali mnoho listov, v ktorých prosia za mier a za zlepšenie existenčných podmienok pre africké deti, sudánskeho prezidentovi. Bral to vôbec do úvahy?

"Tie listy sa k nemu nedostali."

Pripravila Daniela Čekovská

Ako sme

Martina Fabianová a
22. september 2001



Posledné chvíle slobody. Slobody???

Neveste trvalo 3 minúty kým vyslovila manžel-
skú prísahu. V kaplnke UPC šumelo: „Váha.“
„Plače.“ „Smeje sa.“ „To bude asi Duch svä-
tý...“ „Správnu odpoveď vie len ženich.“



... čo Boh spojil, nech človek neroz-
lučuje. Amen.

No, ľ
dobré
skvelé



„Hodí alebo nehodí sa pre našu dcéru?
Príšívajť gombíky vie. Berieme ho!“



Takto bude vyzerať naša komunikácia. Marek bude prike-
dem brániť všetkými prostriedkami (nož).

povedali „áno“

Marek Brenčíč
UPC Bratislava



Poznáte nás? To sme my, mladomanželia na svadobnej ceste. La vita belle! Nech žije manželstvo! Nech žije sloboda!



Nevesta pod čepcom.

Darček od dimenziakov. Ponožky s tajným obsahom. Trvalo nám 15 minút, kým sme kufríček presnorili.



keď nám pôjde všetko tak ako upratovanie, bude to manželstvo.



azovať a ja sa bu-

Michal Dyttert

Od spevu k správam



Narodil sa 21. 1. 1976. Študoval žurnalistiku a politológiu na Filozofickej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave. Aj napriek úspešne absolvovaným štátniciam nemá diplom, lebo ešte stále pracuje na diplomovej práci. Začínal v tlačovej agentúre SITA, neskôr prešiel do Rádia Twist. Od marca tohto roka moderuje diskusnú reláciu STV O päť minút dvanásť. Od 10. septembra 2001 je moderátorom Novín STV. Čerstvo ženatý. Predseda Spoločenstva mladých katolíkov aktívnych v médiách - Network Slovakia.

AKO SOM RÁSTOL

Spieval som dobre odmalička...

"Sme traja súrodenci, ja som najstarší. Otec mal vždy aktívny vzťah k hudbe. Doma si často púšťal operu, rôzne symfonické veci, jednoducho počúval vážnu hudbu. Okrem toho bol kedysi aj organistom v kostole. Rodičia ma, aj z týchto dôvodov, dali na Základnú umeleckú školu. Ja som dobre spieval, vraj odmalička. Preto som chodil aj do Bratislavského chlapčenského zboru. To všetko sa spojilo a niektorí mi radili, aby som vyskúšal konzervatórium. Na detstvo mám super spomienky, lebo rodičia boli skvelí a veľmi sa nám venovali. Mám o osem rokov mladšieho brata, o ktorého sme sa občas so sestrou starali. Keď som sa naučil hrať na klavíri, občas sme s otcom hrávali štvorručne. Tak sme si urobili príjemné popoludnia. Hrávali sme ľahšie skladby. To bolo také hudobné detstvo.

Nebyť revolúcie...

Zo svojho detstva, vlastne to už nebolo detstvo, sa najviac pamätám na nežnú revolúciu. Vtedy som mal trinásť rokov, čo je veľmi vhodný vek na formovanie človeka. Odmalička nás rodičia vychovávali k tomu, že komunizmus je systém, ktorý odmieta Boha, je neľudský a treba proti nemu bojovať. Preto to bola pre nás s o rok mladšou sestrou veľmi silná udalosť. Pre mňa to bolo o to silnejšie, že v čase, keď "nežná" v Prahe vypukla, keď zmlátili študentov na Národnej triade, som bol s chlapčenským zborom na zahraničnom turné. V tom čase sme boli v Belgicku. Tam sme bývali vo frankofónnej rodine, ktorá s nami nevedela komunikovať. My sme nevedeli francúzsky, oni anglicky. Večer sme videli v televízii zábery z Prahy. Videli sme chaos na uliciach a vôbec sme nechápali, čo sa deje. Bolo to dosť napäté, lebo sme nevedeli, či sa vôbec dostaneme domov. Nepamätám sa už presne, či v ten večer, keď sme sa vrátili, alebo o deň neskôr, sa konala v Bratislave na Námestí SNP prvá veľká demonštrácia. S rodičmi sme na demonštráciu išli. Vtedy sa vo mne "lámalo" niečo, aby som sa pustil do spoločenských aktivít. To bolo druhé silné obdobie.

V podstate odvtedy som už vždy chodil s novínami v rukách. Na strednej škole sa mi potom spolužiaci a hudobníci smiali, že častejšie držím v rukách noviny ako noty. Potom mi to nejako prischlo a nosím ich doteraz."

Nedovzdelávaný Mišo...

"Bol som dobrým študentom. Poctivo som si plnil svoje povinnosti, ale na konzervatóriu mi nevyhovovalo to, že je to veľmi úzko špecializovaná škola. Okrem hudby tam nie sú - až na slovenčinu a jeden cudzí jazyk - žiadne iné predmety, čo sa mi zdalo strašne málo. Tým, že som sa tlačil do spoznávania spoločnosti, mi tam chýbala minimálne história, z ktorej sme mali len dejiny hudby. Z hľadiska vzdelania som sa cítil taký polovičný, resp. som sa cítil nedovzdelávaný. Možno aj preto som si to kompenzoval pokusom o prijatie na vysokú školu.

Čo sa týka môjho náboženského života, na konzervatóriu bola pomerne silná bunka veriacich - pár chalanov, s ktorými sme chodili do partie, a jeden z nich ma zavolať ku kapucínom. Vtedy som zakotvil v kapucínskom spoločenstve a odvtedy som tam - až dodnes. A tam som si našiel aj ... - vtedy to bola priateľka - dnes je to už moja manželka."

Čo ma stále trápi...

"V piatom ročníku konzervatória som sa rozhodol, že vyskúšam aj niečo iné. Ešte kedysi zmlada, ešte ako tínejdžer, som dopisoval do Katolíckych novín... A tak som si v podstate len tak na skúšku podal prihlášku na Filozofickú fakultu, na žurnalistiku - politológiu a náhodou ma zobrali. A tak som si povedal, že keď už ma zobrali, tak to pôjdem vyskúšať. Posledný ročník konzervatória som robil súčasne s prvým na vysokej škole. Už nikdy v živote by som to nechcel zopakovať. Každý to pozná - kým sa aklimatizuje, tak to trvá. Chodil som zo školy do školy a večne som rozmýšľal, ktorú hodinu na ktorej škole vynechám tak, aby sa to ešte nejak dalo akceptovať. Na vysokej škole som pocítil, že to je to, čo chcem robiť. Takže hudbe som sa prestal venovať, a hoci som ešte spieval v zbere, už som ju bral len ako koníčka.

Žurnalistika nie je nijaké mimoriadne plodné štúdium. Celý odbor je skôr o praxi. Politológia ma rovnako ako viacerí pedagógovia, ktorí ju učia, veľmi oslovila. Dali mi veľa a ponoril som sa do toho. Žurnalistika bola skvelá na to, že keď som chcel ísť pracovať do niektorého média, stačilo povedať, že som študentom žurnalistiky, a hneď som to mal o niečo ľahšie ako keby som prišiel z ulice a povedal, že chcem byť novinárom. To bolo milé obdobie. Boli sme dobrý krúžok, bolo nás len desať. Od druhého ročníka sme začali praxovať, neskôr sme dostali trvalejšie miesta. Boli sme dosť silný ročník. V našom ročníku sa narodilo päť, šesť skutočne excelentných novinárov. Napríklad Rado Bažo z Trendu alebo Dušan Deván, ktorý je teraz výkonným riaditeľom tlačovej agentúry SITA.

Bola tam moja kolegyňa z STV Beáta Oravcová, Zuzana Révayová, ktorá sa neskôr vydala a teraz robí v Domino Fóre, Saša Tinková, ktorá je teraz v Momente a Soňa Miháliková zo slovenského vysielania BBC. Bolo tam veľa ľudí, ktorí sa skutočne uchytili v médiách. V našom ročníku vládla malá vnútorná konkurencia. Ťahalo nás to teda hore. Na to veľmi rád spomínam. Ešte som však nepovedal pointu. Vysokú školu som ešte stále neskončil. Mám za sebou štátnice z politológie aj žurnalistiky, ale ešte nemám hotovú diplomovú prácu. Tú by som chcel tento rok "doraziť". Dúfam, že dostanem aj diplom. Tému mojej diplomovej práce som si vybral z politológie. Je trochu komplikovaná. Budem sa snažiť porovnať modernizáciu slovenskej spoločnosti od roku 1989 s modernizáciou v rámci katolíckej cirkvi. Pokúšam sa zistiť, ktorý z týchto segmentov je popredu podľa vybraných teórií modernizácie. Už sa s tým borím tretí rok."

Rádio je niečo iné ako agentúra...

"Počas môjho štúdia na vysokej škole vznikla súkromná tlačová agentúra SITA, do ktorej ma zlanáril. V agentúre SITA som sa venoval špeciálne rezortu cirkví a udalostiam z náboženského života. Po približne dvoch rokoch som prešiel do Rádia Twist. V Twiste to bolo už trochu iné, aj keď som sa stále venoval aktivitám Cirkvi. Agentúra predsa len vydáva oveľa viac správ, ako využíva rádio. Počas pôsobenia v Twiste som sa začal aj viac venovať politike na tej najvyššej úrovni. Dosť som sa venoval príprave zmluvy s Vatikánom. Občas som bol s našimi štátnymi predstaviteľmi vo Vatikáne.

V Twiste boli určité vnútorné problémy. Ani nie tak personálne či ľudské; skôr by som povedal, že Žurnál bol rozdelený na dve krídla. Jedno presadzovalo bulvárnejšie poňaté spravodajstvo. Potom tam bolo druhé krídlo, ktoré preferovalo serióznejšie informovanie. Ja som patril do toho druhého.

Mal som však pocit, že sa tam moje názory nedajú presadiť, lebo bulvárnejšie krídlo má väčšiu podporu vo vedení. Navyše som v Twiste necítil perspektívu. Mal som pocit, že robím stále dookola to isté. V tomto období prišla ponuka z STV začať moderovať. Tak som začal mo-



Michal ako prváčik na ZŠ

derovať televíznu diskusnú reláciu O päť minút dvanásť. Bolo to osem-desať relácií. Potom som dostal v oboch inštitúciách deadline, aby som sa do konca júna rozhodol, čo chcem robiť. Vybral som si STV.

Najväčšou výzvou bolo moderovanie relácie O päť minút dvanásť. Možno v nej politikov vyžmýkať, ukázať, čo v nich skutočne je. Bola to pre mňa výzva.

Pred dvoma mesiacmi som sa prihlásil do konkurzu na nových moderátorov spravodajstva a - vzali ma."

Postup vyššie - moderovanie Novín STV...

"Cítim sa stále zaskočený týmto rokom. Robil som štátnice, oženil som sa, nastúpil som do STV a ešte som sa tam ani neusadil a prešiel som na moderovanie Novín STV. Tento rok toho bolo strašne veľa a už sa teším na Vianoce. Dúfam, že už to bude "usadené", že aspoň tri mesiace budem robiť to isté.

Moderovanie je zaujímavá práca, akoby človek predával tovar. Predáva materiály, ktoré jeho kolegovia pripravujú. Snaží sa ich prezentovať, aby pritiahol divákov k obrazovkám. My sme to mali trochu komplikovanejšie. Prvý týždeň, keď sme nové moderovanie nasadili, sa uskutočnili teroristické útoky v USA. V pondelok sme začali a v utorok 11. septembra sa stalo to, čo sa stalo. Celý týždeň boli Noviny plné diania v USA, terorizmu, Úsamu bin Ládina a Afganistanu. Boli to dramatické chvíle, v ktorých sa človeku ťažko sústreďovalo na technické veci ohľadom držania tela, práce s hlasom, atď. Brali sme to však ako výzvu. Stane sa iba raz za život, aby mal človek šancu niečo také približovať ľuďom. Bola to taká vec - ako sa hovorí, že hodia človeka do vody, aby plával, a on pláva. Počas týchto udalostí sme sa zbavili trémy. Boli sme pohltení diania a nemali sme čas myslieť, že je to naše druhé alebo tretie vysielanie a čo všetko sa môže stať. Už sa to trochu usadilo a aj s moderátorskou partnerkou Katkou Moravcovou sme sa zohrali. Budeme sa snažiť podávať ešte lepšie výkony."

Network...

"Network vznikol ako spoločenstvo mladých ľudí - katolíkov, ktorí nejakým spôsobom pracujú v médiách. Cieľom spoločenstva je vzdelávať, vychovávať a rozvíjať talenty u ľudí, ktorí to robia z presvedčenia, dobrovoľne popri svojej práci. Pripravujú periodiká na farskej úrovni, rôzne farské listy. Chceme im pomôcť získať jednoduché návyky, zručnosti, vedomosti, ktoré by mali mať, a popri svojom zamestnaní ich nestíhajú. Povedzme, ak je niekto z Dolného Kubína,



Svidníka alebo Starej Lubovne, tak nemá veľkú šancu stretnúť sa s ľuďmi, ktorí robia žurnalistiku ako svoje zamestnanie. Snažíme sa združovať týchto ľudí, pomáhame im vedomosťami, svojimi skúsenosťami, stretnutiami so zaujímavými ľuďmi, novinármi, politikmi, aby trochu zažili novinárčinu, ako vyzerá v praxi, povedzme, vo veľkých médiách a prípadne v sebe našli odhodlanie do týchto médií preraziť a začať v nich pracovať.

Prečítal som veľa prác týchto ľudí, sú to skutočne veľmi kvalitné veci. Niekedy sa len z nejakého presvedčenia, že nie sú dobrí, prípadne z hanby a strachu, neodvažujú poslať svoje práce aj ďalej. Pritom sú často kvalitnejšie, ako čítame v slovenských denníkoch. Nie sú to len veci týkajúce sa Cirkvi, sú to postrehy zo života, malé reportáže, zamyslenia, rozhovory. Títo ľudia potrebujú kontakt. Toto je cieľom Networku. Mojm tajným želaním je, aby sme vychovali aspoň päť-šesť ľudí, ktorí z pôdy farských časopisov prerazia do celoštátnych mienkotvorných médií a začnú ovplyvňovať mienku verejnosti."

MÉDIÁ, MÉDIÁ, MÉDIÁ

Cirkev a médiá...

"Mnoho veriacich ľudí cíti, že informovanosť o Cirkvi na Slovensku je slabá. Stretávam sa s tým, odkedy som bol v agentúre. Som presvedčený, že prezentovania Cirkvi je toľko, koľko je relevantných aktivít, ktoré robí. Sú samozrejme ľudia, ktorí v médiách útočia proti Cirkvi a snažia sa informácie o nej v rámci spravodajstva blokovať. Ešte som sa však nestretol s tým, že by niektoré médium tvrdo Cirkev potláčalo, že by politika médiá bola nepodávať informácie z tejto oblasti. Vidím to z opačnej strany a vidím, že chyba je aj vo veriacich ľuďoch. Ak veriaci nie sú v médi

ách, tak tam neprinášajú svojho ducha a ani to, čo veriacich zaujíma. Ak by bolo viac veriacich novinárov, tí by lepšie rozumeli veriacim ľuďom a vedeli by, čo im majú ponúknuť. Keďže je tam takých ľudí veľmi málo, tak je aj toho spravodajstva možno pre niektorých ľudí veľmi málo. Ja osobne som presvedčený, že slovenské médiá, najmä verejnoprávne, túto oblasť pokrývajú dobre. Komerčným médiám nikto nemôže nanútiť, čo majú vysielat'. Informačný deficit by mali potom vykrývať cirkevné médiá alebo médiá, ktoré majú v rukách veriaci ľudia. To, že túto úlohu neplnia, alebo že ich úroveň je slabá (Katolícke noviny), je naša chyba. Tým pádom si my sami nevyvažujeme deficit, ktorý existuje."

O mediálnej politike Cirkvi...

"Cirkev nemá žiadnu mediálnu politiku. Je tu niekoľko ľudí, ktorí sa snažia najmä biskupov presvedčiť, aby na tomto poli začali viac pracovať. V nedávno prijatom pastoračnom pláne je zahrnutá aj táto oblasť, ale z môjho pohľadu je pokrytá slabou.

Opäť je to o inštitúciách, ktoré treba vytvárať, a o tom, ako by mali vyzerať, ale nie je to o ľuďoch, ktorí by mali tie inštitúcie naplniť. Tých ľudí je málo.

Už niekoľko rokov hovorím, že Cirkev by mala investovať do mladých ľudí, aby išli na štúdium do zahraničia, aby sa naučili, ako sa robí žurnalistika, ako sa robí aj táto, nazvime to cirkevná žurnalistika. Keby to fungovalo len posledných sedem-osem rokov a každý rok by poslali jedného človeka do zahraničia, tak dnes by tu už mohlo byť sedem-osem ľudí. Viem, že niektorí biskupi sa boja, že títo ľudia vonku ostanú. Aj keby sa však vrátili traja, sú tu.

Dnes viem spočítať na jednej ruke, koľko veriacich ľudí, ktorí sú ochotní aj niečo skutočne, ale skutočne urobiť, pracuje v médiách. Tá politika je veľmi zlá. Neuvedomujú si to a mne je to strašne ľúto. Zo svojej pozície sa snažím robiť aspoň to, že na miestach, kde som, šírim myšlienku, že informovať o Cirkvi je niečo také prirodzené ako informovať o premiére v Národnom divadle alebo o tom, že ministerstvo financií vydalo novú emisiu štátnych dlhopisov, alebo že na Slovensku máme problém s hovädzím dobytkom, lebo klesá jeho spotreba. Je to oblasť, ktorú treba normálne pokrývať. Je jasné, že keby to robili veriaci ľudia, tak tomu lepšie rozumejú, pretože finančné spravodajstvo robia ekonómovia, kultúrne tí, ktorí majú ku kultúre blízko alebo to vyštudovali. Na Slovensku je taký trend.

Preto by spravodajstvo o Cirkvi mali robiť veriaci. Samozrejme, že nie veriaci "tendenčne" a "sladko", ako sme boli doteraz zvyknutí - zbožne zopäté ruky babičiek na púčoch. To nie je to spravodajstvo, ktoré Slovensko potrebuje.

Kritika do vlastných radov...

V mnohých našich cirkevných tlačených médiách zaostali za vývojom doby a tieto médiá pre mňa vyzierajú horšie ako v 19. storočí. Vtedy sa venovali politickým a spoločenským témam. Venovali sa pomadařčovaniu, vzdelávaniu slovenského národa, ktorý bol vtedy zaostalý, podporovali rôzne všeobecnovzdelávacie spolky, učili ľudí, ako žiť. Dnes to naše cirkevné médiá vôbec nerobia. Nevenuujú sa tomu, čo sa deje v spoločnosti, politike. Zoberme si Katolícke noviny. O útokoch na USA a terorizme v číslach nasledujúcich dva-tri týždne po teroristických útokoch nenájdeme nič. Ja sa pýtam, ako to budú vnímať ľudia o päťdesiat rokov neskôr. Ak si študent žurnalistiky sadne o 50 rokov do archívu a otvorí si Katolícke noviny, vôbec nezistí, že tu existuje protiteroristická koalícia, nedočíta sa tam v analýzach, prečo Cirkev schvaľuje odvety USA, keď z hľadiska určitých noriem u nás platí, že máš nastaviť líce, ak ti niekto dá facku. Toto všetko tu chýba. Zaspali sme a zanedbali to. Odráža sa to na klesajúcom renomé Cirkvi v spoločnosti.



Postavenie časopisov...

Každá rehoľa na Slovensku má potrebu vydávať vlastný časopis, ktorý je taký, nech sa ostatní neurazia, ako ďalších dvanásť časopisov. Celoslovenské mládežnícke časopisy robia tiež chybu, že plytvajú zdrojmi, pretože ich je tiež veľa a majú rovnakú úroveň - až na nejaké dva-tri, ktoré sa z toho vymykajú.

Plytváme silami. Neexistuje spoločná politika. Namiesto toho, aby tu fungovali dva-tri skutočne silné časopisy so silnou čitateľskou základňou, tak ich tu máme dvanásť alebo pätnásť, alebo päťdesiat, a potom to tak vyzerá.

Mám pocit, že keby sa to bralo podľa záujmových skupín, v oblasti mládeže by malo existovať viac časopisov, mala by tam byť istá konkurencia, prípadne by sa tam mohla odrážať aj iná spiritualita. Čo sa týka dospelaj populácie, na 5 miliónové Slovensko by Katolícke noviny stačili, ale museli by mať konkurenciu v skutočne kvalitnom mesačníku, príp. týždenníku, ktorý by bol zameraný viac analyticky. Nazvem to také cirkevné Domino Fórum, kde by sa človek dočítal aj slušné kritické názory, kde by si ľudia vymieňali názory a boli by tam monitory zaujímavých článkov zo zahraničných periodík. Treba premyslieť mediálnu politiku. Všetko čaká na riešenie. Ak sa to v jednom až dvoch rokoch nevyrieši, príde na slovenské kresťanské tlačové médiá veľká kríza.

NÁVRAT K SÚKROMIU

Deň moderátora...

Keď moderujem Noviny STV, v robote musím byť o 14.00 h. Predpoludním idem na nákup, aby nebola prázdna chladnička, skúsím trochu poupratovať. Predpoludním si prečítam noviny. V podstate od 12.00 h sa musím pripraviť na odchod do práce. Treba myslieť aj také maličkosti ako sú holenie a príprava oblečenia. Potom už utekám do práce a tam som až do večera. Je to taký stereotyp. Predpoludním, aj keď je voľné, sa už v podstate zameriavam na vysielanie. Počúvaním rádia a obedňajších správ a čítaním novín sa pripravujem na večerné moderovanie.

Voľný čas...

Vždy v utorok hrám s partiou od kapucínov futbal a vo štvrtok volejbal. Vždy sa tak uvoľním z problémov, čo je dôležité. Rád sa uvoľním aj pri počítači pri dobrej strategickej hre. Veľa voľného času však nemám. Keď ho mám, priznám sa, že si zapnem niektoré spravodajstvo a sledujem moderátorov. Všimam si, ako to robia, čo robia dobre a čo zle, aby som sa poučil. Je to taká choroba z povolania. Teraz asi všetok voľný čas budem venovať diplomovke.

Manželka...

Ženil som sa 1. septembra. Manželka zatiaľ moju pracovnú zaneprázdnenosť znáša dobre. Uvidíme, čo bude ďalej. Pre ňu to nie je ľahké. Počas týždňa prídem domov neskoro večer. Najhoršie je, že ak moderujem, tak mám voľno predpoludním. Manželka je učiteľka, takže vtedy je v škole. Popoludní je to zasa opačne a tak sa stretne až večer. Vedela však, koho si berie. Vedela, aké mám zamestnanie, veľakrát sme sa o tom rozprávali.

Rozhovor pripravil Peter Pašuth



DOBROVOLNÍCI OSLAVUJÚ

Tento rok bol vyhlásený za rok dobrovoľníctva. Veľkú časť slovenských dobrovoľníkov tvoria práve vysokoškolační. Prinášame vám pohľad na dve združenia, v ktorých sa niektorí z nich angažujú.

Streetworkeri

Stmíva sa. V jesenných dňoch prichádza noc zavčasu. V neosobných šedivých škatulkách začínajú blikať televízne obrazovky. Trochu paradoxne symbolizujú pocit tepla domova a rodinnej pohody. Za sklennými okennými tabuľkami, kdesi veľmi ďaleko od bežných predstáv klasických papučových domácností, začína pracovná zmena. Tón strachu, tieň špiny, kaluže zúfalstva, beznádeje. Labyrint poblúdených sa uzatvára pred okolitým svetom. Kto nájde odvahu vstúpiť doň? Prichádzajú nejakí mladí ľudia. Chuligáni, drogist! Myslia si, klasické papučové domácnosti za sklennými okennými tabuľkami. Prichádza nejaký ich kamoš. Vyzerá dosť zle. "Čistú pumpu, prosím..." Jedno z mladých dievčat ochotne otvára príručnú batožinu, vyberá čistú ihlu a pribalí k nej alkoholové i suché tampóny, filtre, ascorbín. "Vďaka," zamrmle si pod nos. "Tak čo, ako sa máme..." "Ále..." pomaly sa rozvíja konverzácia. "Nieko sa o mňa predsa len zaujíma, to je fajn." Mladík sa usmeje a odchádza. Táto dávka bude bez rizika nákazy vírusom HIV. Skupina mladých s veľkou taškou a bandaskou s nápisom Chráň sa sám sa mení z chuligánov na anjelov strážnych. Aspoň pre užívateľov drog.

Verejnosť ich pozná pod menom "Streetworkeri". Dobrovoľníci s projektom Chráň sa sám, ktorý je iniciovaný Občianskym združením Odyseus, sa objavujú v uliciach Bratislavy už 3 roky. Za ten čas si dokázali vybudovať značnú dôveru i priateľstvo u svojich klientov. "Naším klientom poskytujeme nielen výmenu čistých striekačiek, či zásobu kondómov, ale aj rozhovor, osobné kontakty," hovorí koordinátorka projektu Katka Jirešová. "Komunikácia s nimi nám umožňuje dôvernejšie spoznať ich problémy a potreby. Na základe ich vlastných požiadaviek sme minulý rok uskutočnili projekt Odborníci na uliciach. Medzi užívateľov drog a prostitútky na ulici prišli psychologička, právnička, sociálna kurátorka a gynekológ. Priamo v teréne s nimi konzultovali a poskytli i bezplatné vyšetrenia. Pred mesiacom sme rozbehli projekt sociálnej asistencie, sprevádzame užívateľov drog i prostitútky na sociálnych i zdravotných úradoch, či už ide o vybavenie občianskeho alebo zdravotného preukazu, či o absolvovanie zdravotných testov. Zámerom nášho projektu je sprostredkovanie kontaktu na sieť zdravotníckych a sociálnych zariadení."

Dobrovoľníci chodia do ulíc, na tzv. pešiu street 5x do týždňa, v pondelok, streda, piatok, sobota a v nedeľu. Raz do týždňa, vo štvrtok, zabezpečujú mobil street, kde terénni pracovníci pôsobia v iných bratislavských obvodoch a na perifériách mesta.

"Prvé zadostučinenie sme pocítili v momente, keď nám ľudia začali dôverovať a keď s nami začali komunikovať. Komunikácia je najlepšia cesta k riešeniu problémov. U užívateľov drog a u prostitútok vidíme aktívny záujem o ochranu svojho zdravia a súčasne o ochranu zdravia iných. Pre prevenciu infekcie HIV/AIDS v skupine injekčných užívateľov drog je podľa doterajších vedeckých poznatkov práve výmena injekčných striekačiek najefektívnejším prostriedkom. A to je to, čo na ulici robíme už tretí rok."

Otázkou zostáva, či je ich pomoc dostatočná, alebo ide len o kompromis medzi skutočným riešením problému a jeho podporovaním, keďže predchádza iba niektoré z jeho dôsledkov.

Eva Pekná

DOMKA

Na Slovensku pôsobí množstvo mladých ľudí, ktorí sú ochotní a schopní dávať sa ostatným. Jednou z organizácií, ktorá ich združuje, je aj DOMKA - Združenie saleziánskej mládeže. Tento rok oslávi 10. výročie svojej činnosti. V súčasnosti patrí medzi dobrovoľnícke mládežnícke organizácie s celoslovenskou pôsobnosťou. Je členom Rady mládeže Slovenska (RmS). Má už 31 samostatných stredísk, v ktorých je združených viac ako 4000 detí a mladých ľudí.

DOMKA je otvorená pre mladých bez ohľadu na vzdelanie, vierovyznanie, kultúrne či národné pozadie. Hlavnými piliermi sú práca s mladými a pre mladých. Vychovávateľ, asistent, animátor sa v prvom rade stáva priateľom mladých svojím individuálnym prístupom, pomáha im objaviť svoju hodnotu a schopnosti, ktoré im pomôžu študovať, pracovať a vziať zodpovednosť za svoje rozhodnutia v živote, ako aj žiť naplno v radosť. Vytvára podmienky a možnosti pre ich rast a seberealizáciu.

V úzkej spolupráci s katolíckou reholou Saleziánov don Bosca, organizuje DOMKA napr. pravidelné klubové stretnutia v malých skupinách, prácu v záujmových krúžkoch a kluboch, tábory, víkendové výlety, športové súťaže, vzdelávacie programy pre dobrovoľníkov. Podporuje tiež vydávanie novín, časopisov na regionálnej úrovni, zahraničné výmeny a iné podujatia.

-pj-

Nenávidená. Vychvaľovaná. Neodstrániteľná?

Globalizácia patrí medzi najfrekventovanejšie slová človeka tretieho tisícročia. Ak aj o nej nehovorí, určite ovplyvňuje jeho život. Hoci v úvodnom príspevku prinášame aj niektoré jej definície z pera uznávaných akademických autorít, pre náš život sú dôležitejšie jej prejavy - či už negatívne alebo pozitívne. Keď sme v redakcii Nové dimenzie premýšľali o zaradení globalizácie medzi témy čísla, ešte sme netušili, ako veľmi zasiahne do udalostí tohto roka. Dvom z nich sa venujeme podrobnejšie: teroristickému útoku na Spojené štáty (označované ako hlavný motor globalizácie) a protestom v Janove počas summitu G8 a Ruska, resp. anti-globalizácii vôbec.

Pre Slovensko je okrem globalizácie už niekoľko rokov aktuálna aj jej "mladšia sestra" - integrácia. Aj keď medzi mladými ľuďmi sa myšlienka vstupu Slovenska do európskych a transatlantických štruktúr teší takmer jednoznačnej podpore, stále zostáva dosť nezodpovedaných otázok. Do akej miery a v ktorých oblastiach sa musíme zrieknuť vlastnej suverenity? Ako naša integrácia ovplyvní rozhodovanie o dôležitých etických otázkach, na ktoré majú samotné členské štáty EÚ odlišné názory? Cirkev v západnej Európe do veľkej miery zasiahol sekularizmus - vyprázdni sa onedlho aj slovenské kostoly? Odpovede, ktoré prinášame, sú len malou časťou mozaiky možných názorov. Potešíme sa, keď nám napíšete vlastné postrehy na túto tému, a tak našu spoločnú mozaiku doplníte.

Čo to je globalizácia?

Začalo sa to možno posmešnou poznámkou typu: "Zase riešiš globálne problémy ľudstva?" Možno ani nebola posmešná, ale ironická: najmä, keď nám ňou profesorka na gymnáziu tlmočila, že by radšej počula odpoveď na svoju otázku. Dnes sa viac ako o globálnych problémoch hovorí o celkovom procese globalizácie (ktorý jej odporcovia chápu práve ako proces vytvárania týchto problémov).

Akademici vyprodukojú na tému "globalizácia" ročne tisícky eseje, referátov či kníh. Niektorí ju zatracujú, iní chvália. Aj keď ide v podstate o abstraktný jav, nikto nespochybňuje jeho existenciu. Pôvodne sa globalizácia chápala ako jav ekonomický - charakterizuje ho narastajúca integrácia a interakcia národných ekonomík, ktorá sa realizuje v rámci medzinárodného trhu a finančných tokov. V poslednom období však fenomén globalizácie vnímame čoraz viac aj ako prepojenie duchovné a kultúrne: takmer bezhraničná virtuálna realita umožňuje kontakty ľudí z opačných koncov zemegule. Tí sa navzájom spoznávajú, ovplyvňujú, menia.

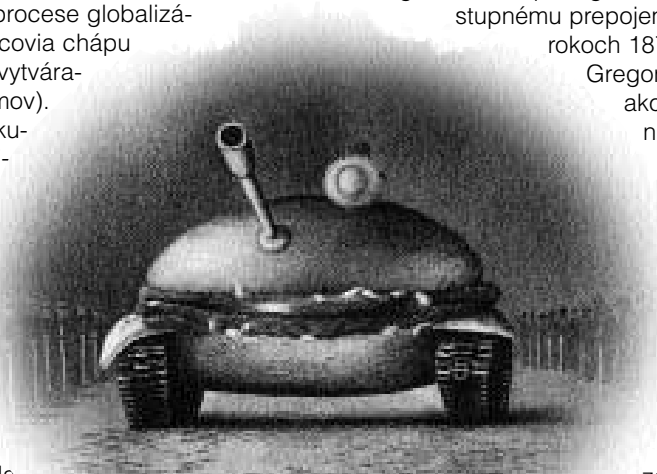
História globalizácie:

Hoci bol termín "globalizácia" prvýkrát použitý v 80-tych rokoch 20. storočia, ku zrodu javu, ktorý pomenúva, prispeli už španielski či holandskí moroplavci a obchodníci. Vďaka nim sa z ich materských krajín, podobne ako z Británie či Portugalska, stali prvé globálne veľmoci. K postupnému prepojeniu sveta prispelo v rokoch 1875 - 1925 prijatie

Gregoriánskeho kalendára ako aj celkové zjednotenie dátumových a časových pásem.

Expanziu vo svetovom obchode a investíciách, zvlášť podporenú priemyselnou revolúciou v druhej polovici 19. storočia, zastavila prvá svetová vojna. Štáty na ňu reagovali politikou zameranou proti voľnému trhu, ktorá sa ešte sprísnila po svetovej hospodárskej kríze v 30. rokoch.

Až povojnové obdobie - po roku 1945 - možno označiť za začiatok profilovania globalizácie, ako ju chápeme dnes. Západná Európa položila základy budúcej Európskej únie, vznikli mnohé multinárodné korporácie, rozšírila a zdokonalila sa letecká doprava i komunikačné technológie. Keďže globalizácia je podľa odborníkov v každom prípade procesom



POVEDALI O GLOBALIZÁCI:

Desmond Tutu, juhoafrický biskup, držiteľ Nobelovej ceny za mier

Globalizácia vo mne nevyvoláva nejakú hlbokú úzkosť. Nemyslím si, že by sa svetová spoločnosť mala kvôli nej stať amorálnou. Verím, že v konečnom dôsledku pretrvá dobro. A preto by aj zjednotený svet mal stať na strane dobra, na strane hodnôt, ktoré nezaniknú.

George Soros, svetoznámy finančník

Neverím, že by biznis mohol akýmkoľvek spôsobom nahradiť moc štátu, pretože tu ide o iný typ moci. Suverenita je stále v rukách štátu. To sa nezmenilo.

Arcibiskup Diarmuid Martin, zástupca Vatikánu pri OSN v Ženeve

Svetová spoločnosť, ktorá ponecháva toľko svojich občanov na pokraji progresu, nemá žiadne oprávnenie nazývať sa globálnou. (...) Vo svete, v ktorom existuje prebytok tovaru, sa musí solidarita stať základnou dimenziou politiky každej jednej krajiny.

(CWNews.com/Fides; 22. 5. 2001)

Robert J. Samuelson, komentátor týždenníka Newsweek

Šíriaci sa kapitalizmus predstavuje útok na kultúru a politiku národov, ktoré ho adoptujú, čo takmer garantuje kolíziu. Tieto národy totiž síce prijímajú niektoré črty kapitalizmu, ale nemusia prijať základné hodnoty, vďaka ktorým systém funguje. A práve k tomu došlo. Pod vedením USA sa globálne organizácie (Svetová hospodárska organizácia, Medzinárodný menový fond) snažili presvedčiť chudobnejšie krajiny, aby sa otvorili obchodu a globálnemu kapitálu. Tieto krajiny sa snažili maximalizovať zisk z celého procesu, ale zároveň minimalizovať zmeny v ich politike a v pravidlách obchodu... Chyba pritom nebola v teórii. Voľný trh a voľný pohyb kapitálu by vo svete, v ktorom každý uctieva produktivitu a zisk, v konečnom dôsledku viedol k obohateniu všetkých národov. Problém je, že my v takom svete nežijeme.

(Newsweek, 14. 9. 1998)

Václav Klaus, predseda Poslaneckej snemovne ČR

Dnešný svet je určite viac globalizovaný či integrovaný ako svet včerajší, ale aj tak nie je viac homogénny. Vedie globalizácia k väčšej homogenite, či naopak - ako hovorila demonštrujúci odporcovia globalizácie - vedie k väčším rozdielom medzi bohatými a chudobnými, medzi vyspelými a nevyspelými, medzi modernými a zaostalými? Som presvedčený, že otváranie sa krajín je pre ľudstvo ako celok prospešné a blahodarné. Nemyslím si však, že je vynucovanie najrôznejších náročných a nákladných štandardov (sociálnych, ekologických, pracovných, bezpečnostných, zdravotných), cestou, ako rozdiely znižovať. Naopak, je cestou, ako chrániť existujúce rozdiely a dobyté pozície.

Peter Vavro, komentátor denníka Národná obroda

Globalizácia vo vyspelom prostredí euroatlantického spoločenstva síce spochybnila mocenskú protiváhu tohto systému, avšak nedocenila konflikt hodnôt, kultúr a civilizácií. Nie všade majú boh, štát a človek také vzťahy, ktoré by zodpovedali zjednocujúcim sa právnym normám západoeurópskeho kultúrneho okruhu. Nie všade existuje možnosť voľby, ani nutkanie túto voľbu podstúpiť.

(Národná obroda, 14. 9. 2001)

František Sočufka, redaktor Rádia Vatikán

Naša západná, ale aj východná spoločnosť sa musí znovu zamyslieť nad hodnotami, ako sú solidarita a zodpovednosť, pretože nijaká hodnota nemôže byť považovaná za cennejšiu ako je človek. Ak sa spoločnosť globálnej komunikácie dá do služieb spoločnosti konzumu a zabudne na spoločnosť tajomstiev, na úzky vzťah medzi životom a smrťou, šikovnosť a chytráctvo sa stanú synonymom šťastia a agresivity.

(Sočufka, F.: Na vlnách Rádia Vatikán. Lúč, Bratislava 1998)

kapitalistickým, logicky k jej pravému rozmachu došlo po páde Sovietskeho zväzu a socializmu, ktorý predstavoval inú alternatívu ekonomickej organizácie. Zlatým klincom historickej kroniky globalizácie bol vznik internetu. Ten sa stal jej najúčinnjším dopravným prostriedkom - a paradoxne ho využívajú aj jej najúhlavnejší odporcovia.

Zástancovia globalizácie tvrdia, že trh bez hraníc vytvoril viac pracovných príležitostí, vyššiu spotrebu, ktorá zase predpokladá vyššiu výrobu, a tento nekonečný kruh spôsobil - a v budúcnosti môže ešte viac - zlepšenie životných podmienok pre ľudí na celom svete.

Okrem toho, vďaka globalizácii denne dochádza k výmene informácií, čo znamená aj hlbšie pochopenie iných kultúr a povedie k definitívnemu víťazstvu demokracie nad autokratickými formami vlády.

Odporcovia globalizácie naopak tvrdia, že zo spomínaných pozitív profituje iba Západ, dokonca na úkor tých, ktorých - ako sám deklaruje - chce svojimi výrobkami či ideami pozdvihnúť z biedy. Efekt je presne opačný: v poslednom desaťročí sa znížil podiel najchudobnejších krajín na globálnom príjme z 2,3 % na 1,4 %. Najväčšou hrozbou je podľa anti-globalistov obrovská moc, ktorá sa kumuluje v rukách nadnárodných koncernov. Tu už vystupujú princípy kapitalizmu proti ideám demokracie - namiesto volených zástupcov ľudu rozhodujú o mnohých veciach, ktoré sa ich týkajú, generálni riaditelia mamutích spoločností.



foto: BBC

KAMPAŇ ANTI-GLOBALIZÁCIE

Divadlo pre médiá či záchrana ľudstva?

Hoci sa zdá, akoby po teroristických útokoch na Spojené štáty bol svet o niečom inom, ešte stále si určite pamätáte na scény z tohtoročných demonštrácií proti globalizácii v Janove či minulý rok v Prahe. Je otázne, do akej miery išlo niektorým protestujúcim o skutočné dosiahnutie pomoci pre chudobné krajiny či o vyriešenie iných sociálno-politických problémov súčasnosti. Totiž, rovnako ako tieto problémy väčšinou nevyriešia politické diskusie hláv štátov na podobných zasadnutiach, nepomôžu im ani zrážky s policajtní, horiace autá či zničené ulice starobylých miest. Obidve strany potrebujú medializáciu. A tú im anti-globalizačná kampaň naozaj poskytuje v hojnej miere. Ak chceme pochopiť jej posolstvá, mali by sme vedieť rozoznať ich autorov a ciele, ktoré nimi sledujú.

Komu a prečo vadí globalizácia?

Enviromentalisti

Členovia enviromentálnych organizácií, ako Priatelia Zeme či Greenpeace, tvrdia, že globalizácia má negatívny dopad na životné prostredie.

Obviňujú nadnárodné koncerny z globálneho otepľovania, z ničenia prírodných zdrojov a organického poľnohospodárstva a z produkcie škodlivých chemikálií. Globálny biznis podľa nich spôsobuje, že sa v chudobnejších krajinách kvôli dosiahnutiu zahraničných investícií umiestňujú škodlivé priemyselné podniky. Dochádza tiež k obchodovaniu s produktmi ako toxické chemikálie, geneticky modifikovanými potravinami či so vzácnymi druhmi zvierat. Enviromentalisti požadujú, aby mohli svoje argumenty prezentovať na fórach Svetovej obchodnej organizácie, ktorá definuje pravidlá globálneho obchodu.

Organizácie zastupujúce rozvojové krajiny

Patria sem medzinárodné organizácie, ktoré sa venujú pomoci tretiemu svetu, napr. Oxfam, World Vision International. Terčom ich najtvrdšej kritiky je Svetová banka a Medzinárodný menový fond - namiesto viditeľnejšieho odstránenia chudoby v rozvojových krajinách, čo sami deklarujú ako svoj cieľ, niektoré ich rozhodnutia vedú k jej prehĺbeniu. Svetovú obchodnú organizáciu obviňujú, že jej trhové pravidlá zvyšujú firmy z bohatých krajín.

Ľavicoví kritici kapitalizmu

Marxistické organizácie považujú globalizáciu za prostriedok šírenia kapitalizmu, v ktorom sa práca chudobných zneužíva v prospech bohatých. Ľa

vicoví aktivisti zorganizovali od sumitu Svetovej obchodnej organizácie v Seattli (1999) sériu "svetových akčných dní", na šírenie svojich argumentov vo veľkej miere využívajú internet.

Malí a strední podnikatelia

Mnohí podnikatelia sa obávajú dopadu konkurencie a neobmedzeného importu na svoje firmy. Kým v ekonomicky menej úspešných štátoch prevláda obava z náporu veľkoobchodných sietí a mamutích koncernov, v bohatších krajinách hrozia problémy v odvetviach ako textilný či obuvnícky priemysel - tu totiž môžu vďaka nízkym cenám zabodovať aj chudobné krajiny.

Odbory v bohatých krajinách

Niektorí predstavitelia odborov tvrdia, že globalizácia spôsobuje znižovanie platových a pracovných podmienok. Výroba sa totiž presúva do krajín s lacnou pracovnou silou, kde odbory nie sú dostatočne silné, takže pracujúcim nezaručia potrebný štandard.



foto: TIME

Kto za to podľa anti-globalistov môže?

Svetová obchodná organizácia (The World Trade Organization, WTO)

WTO vznikla v roku 1995, s cieľom bdiieť nad dodržiavaním obchodných pravidiel, ktoré schválili národné parlamenty jej 123 členských krajín. Tieto pravidlá sú v súlade so zásadami ekonomickej globalizácie - bránia členským štátom, aby uprednostnili vlastné produkty pred importovanými alebo import z jednej krajiny na úkor inej. Tým sa má dosiahnuť slobodný trh a hladký priebeh pre podnikanie v rámci celého sveta, čo povedie ku spokojnosti a bohatstvu všetkých. Kritici naopak tvrdia, že základným princípom WTO je prioritou komerčných záujmov nad všetkými ostatnými. Každá prekážka pri operáciách a expanzii globálneho biznisu by mala byť potlačená. V praxi však takými prekážkami môžu byť demokratické procesy na ochranu pracujúcich, životného prostredia, ľudských práv či práv spotrebiteľov, na zabezpečenie sociálnej spravodlivosti či národnej suverenity

Svetová banka (The World Bank, WB) a Medzinárodný fond (International Monetary Fund, IMF)

WB a IMF založili počas rokovaní v Bretton Woods v roku 1944 ekonomickí ministri z víťazných krajín 2. svetovej vojny, keď sa snažili navrhnúť nový projekt modernej medzinárodnej ekonómie. Úlohou WB bolo ozdraviť vojnu zničenú Európu, neskôr svoje aktivity zamerala na krajiny tretieho sveta, aby ich zapojila do svetovej ekonomiky. IMF sa snaží podporiť stabilitu menového systému medzi jednotlivými národmi. V súčasnosti prebieha živá diskusia o budúcnosti oboch organizácií. Kým na jednej strane pribúdajú kritici, o čom svedčia aj rozsiahle antiglobalizačné demonstrácie počas ich zasadnutí, ich obhajcovia zdôrazňujú význam, aký mala finančná podpora pre rozvojový svet či pre východoeurópsky región v čase historických zmien.

Svetové ekonomické fórum (The World Economic Forum, WEF)

WEF je privátna nezisková nadácia, ktorá organizuje konferencie pre obchodných, politických či intelektuálnych lídrov z celého sveta. Najznámejšou je každoročná konferencia v Davose, švajčiarskom sídle fóra.

Sumity Európskej únie, G7 a Ruska, Celoamerickej únie

Regionálne či nadnárodné združenia sa zameriavajú na spoluprácu, ktorá je založená na spoločne prijatých a dodržiavaných pravidlách, čo vedú k jej uľahčeniu. Na ich zasadnutiach svetoví politici diskutujú o problémoch ľudstva, a preto sa stávajú terčom antiglobalizačných demonstrácií. Počas sumitu G7 a Ruska v júli tohto roku v Janove viacerí politici - hlavne z kruhov talianskej opozície - spochybnili význam týchto stretnutí a vyzvali svetových lídrov, aby zvažili ďalšie okázalé sumity, a tak zabránili podobnej eskalácii protestov.

Tému čísla spracovala Lucia Kuboňová

GLOBALIZÁCIA PODĽA JEŽIŠA KRISTA

"Chodte do celého sveta a hlásajte evanjelium všetkému stvoreniu." Mk 16, 15

Ježišove slová sú slovami pravého "globalizátora". Narodil sa ako Žid, syn vyvoleného národa. Ale jeho učenie práve túto národnú exkluzivitu popiera. Už nie len jeden národ, ale celý svet je predurčený k spásu, k vytvoreniu civilizácie lásky. Jeho globalizáciu naštartovala hŕstka učeníkov, resp. jeho Duch cez nich. Skôr ako začal McDonald's predávať svoje hamburgery, ponúkol Ježiš svojim priateľom (pozor, nie zákazníkom!) na celom svete chlieb, ktorý nikomu nezdvihne hladinu cholesterolu. Namiesto Coca-Coly im daroval svoju krv. Zadarmo. Dokonca výmenou za ich dlhy - teda, ekonómovia si musia pri analýze jeho hospodárenia trhať vlasy nad tolkom nerozvážnosťou! "Fór" je v tom, že práve jemu tu všetko vždy patrilo a patrí. Pravdepodobne sa na nás dobre zabáva, keď to jediné, čo na chvíľu vlastníme na 100 % - čiže náš život, premárňime snahou získať to, čo nikdy naozaj vlastniť nebudeme. Ale keďže práve jeho Otec - a nie otec americkej demokracie Thomas Jefferson - daroval obyvateľom zemegule slobodu, v každom okamihu nám prenecháva možnosť voľby. Globalizácii podľa Billa Gatesa and company sa už zrejme nevyhneme. Aj demonštranti v Seattli alebo v Prahe si akcie typu "zdemolujeme zopár obchodov s potravinami, v mene hladujúcich detí v Afrike" dohadovali cez e-mailly či SMS-ky. I v takomto globalizovanom svete sa však ešte dá žiť aj globalizácia Ježišova. Jeho kapitalizmus vonia človečinou. Na jeho burze totiž hodnota akcií žiadneho človeka neklesá, napriek mnohonásobným krachom. Jeho úvery sú nevyčerpateľné a úroky takmer nulové. Pretože Ježiš dokáže aj deficit záračným spôsobom premeniť na náš osobný zisk. A jeho komunikačné technológie? Nuž, na rýchlosť ľudskej myšlienky sa ešte nejaký čas internet či mobilné siete so sekundovými tarifikáciami asi nebudú chytať. Zatiaľ čo on je s nami už pri jej zrode. S radostnou zvesťou. Chce, aby sme ju poslali ďalej. E-mailom, SMS-kou či ako v stredoveku - bez PC. To bude ten najlepší spôsob ako prežiť globalizáciu: využiť jej prostriedky na záchranu ľudstva. Lebo, ako sa dá radovať bez radostnej zvesti? A ako sa dá prežiť bez radosti?

"A hľa, ja som s vami po všetky dni až do skončenia sveta." Mt 28, 20

- Lucia -

Informácie o XVII. Svetovom dni mládeže

Na úvod, v čase od 18. až do 21. júla budú účastníci Svetového dňa mládeže prijatí v jednotlivých kanadských diecézach.

Kanadské diecézy, s výnimkou Torontskej, na území ktorej sa uskutoční Svetový deň mládeže, pozývajú všetky skupiny, aby využili príležitosť a poctili ich svojou prítomnosťou.

Mladí prijímajú a ubytujú sa do jednotlivých domov, farností a komunít. Budú sa organizovať rôzne aktivity: modlitby, púte, dobrovoľnícke iniciatívy, turistické výlety a zábavné stretnutia.

Ubytovanie, ktoré bude veľmi skromné, bude zdarma. Na druhej strane, akýkoľvek dopravný presun si budú účastníci hradit' zo svojich finančných prostriedkov.

Svetový deň mládeže sa oficiálne začne v utorok 23. júla 2002 eucharistickou slávnosťou otvorenia v Downsview Park, ktorej bude predsedáť kardinál Alojz Ambrozic, torontský arcibiskup.

V dňoch 24., 25. a 26. júla ráno dostanú púťovníci v rozličných kostoloch a sálach Toronta tradičné katechézy, ktoré povedú biskupi z celého sveta a odznejú v rôznych jazykoch. Tie isté dni popoludní a večer sa dostanú na rad aktivity Mládežníckeho festivalu ("Youth Festival").

Youth Festival sa bude konať v rôznych častiach Toronta popoludní od 24. do 26. júla, s výnimkou času venovaného modlitbe Krížovej cesty. Náplňou Youth Festivalu budú rôzne predstavenia, prostredníctvom ktorých sa budú prezentovať duchovné, náboženské a kultúrne skúsenosti života a viery mladých z celého sveta.

Všetky mládežnícke skupiny, ktoré prejavujú záujem, sa môžu stať protagonistami týchto iniciatív, ak sa zaregistrujú na kanadskom koordinačnom centre pre Svetový deň mládeže 2002 alebo na pápežskej rade pre laikov a potom ich zaradia do kalendára akcií.

Youth Festival bude zahŕňať najrôznejšie druhy stretnutí: modlitby, projekty na pomoc chudobným, chorým, starým. V rámci tohto festivalu dostanú taktiež púťovníci výstavy, nočné adorácie, koncerty, recitály, filmy, tance a divadelné predstavenia, ako aj stretnutia s diecéznymi biskupmi, s jednotlivými hnutiami, asociáciami a komunitami.

Definitívny program festivalu bude publikovaný v knihe s názvom "Kniha púťovníka".

V piatok 26. júla popoludní sa bude konať Krížová cesta v rozličných častiach Toronta. Hlavná procesia povedie od mestského domu

a bude prechádzať centrom mesta. Tento deň bude špeciálne venovaný Sviatosti zmierenia na brehu jazera, aj keď, samozrejme, bude možné vyspovedať sa každý deň v rozličných kostoloch.

Vyvrcholením Svetového dňa mládeže bude nočná adorácia a záverečná svätá omša, ktorú povedie Svätý Otec v Downsview Park v sobotu večer 27. júla a v nedeľu ráno 28. júla.

Praktické informácie, ktoré súvisia s účasťou na budúcoročnom mládežníckom stretnutí.

Všetci tí, ktorí majú v úmysle zúčastniť sa na 17. svetovom stretnutí mládeže, sa musia oficiálne zapísať. Povinnosť registrácie sa týka takisto skupín, ktoré si samostatne nájdu ubytovanie v hoteloch alebo u mladých z Toronta. Iba registrované skupiny budú mať "pass" potrebný na vstup na mládežnícke podujatia.

Svetového dňa mládeže sa môžu zúčastniť všetci, ktorí dovŕšili 16 rokov.

Vyplnený registračný formulár treba zaslať na mládežnícku sekciu Pápežskej rady pre laikov najneskôr do 15. mája 2002. Pre tých, ktorí by sa chceli zapísať cez internet bude k dispozícii registračný formulár na stránke: www.wyd2002.org.

Po zaregistrovaní bude každej skupine pridelené registračné číslo, na ktoré sa bude odvolávať v ďalšej komunikácii s koordinačným výborom. V druhej fáze registrácie kanadský koordinačný výbor zašle zaregistrovaným podrobnejší formulár, kde sa upresnia dáta týkajúce sa hlavne pobytu skupiny v Toronte.

Čo sa týka príchodu mladých do Kanady, po rokovaní s kanadskou vládou sa organizátorom podarilo vybaviť pre účastníkov, ktorí potrebujú víza, aby boli tieto víza bezplatné. Bezplatné víza budú poskytnuté striktné iba pre účastníkov svetového stretnutia mládeže. Víza budú vydané tri mesiace pred začiatkom svetového dňa mládeže.

25. júna rokovali predstavitelia koordinačného výboru s hlavnými leteckými spoločnosťami o poskytnutí zľavy na letenky. O výsledkoch stretnutia sa môžu účastníci takisto dozvedieť na spomínanej web stránke.

Už tradične bude vytvorený fond solidarity pre mladých prichádzajúcich z chudobnejších krajín. Suma príspevku do tohto fondu bude 10 amerických dolárov. Mladých z vyspelých krajín vyzývame, aby prispeli 15 dolármi.

52 zo 72 kanadských diecéz prejavilo záujem prijať mladých púťovníkov. Skupina bude mať možnosť výberu z troch rozličných diecéz.

(pokračovanie na 23. strane)

Posolstvo Jána Pavla II. k XVII. Svetovému dňu mládeže

"Vy ste soľ zeme ... Vy ste svetlo sveta" (Mt 5, 13 - 14)

1. V pamäti mi zostávajú spomienky na výnimočné chvíle, ktoré sme spolu prežívali v Ríme počas Veľkého Jubilea roku 2000, keď ste prišli na púť k hrobom apoštolov sv. Petra a sv. Pavla. V dlhých radoch ste v tichosti prekračovali prah Svätej brány a pripravovali ste sa na prijatie sviatosti zmierenia; po nej ste počas večernej Vigílie a dopoludňajšej sv. omše na Tor Vergata intenzívne prežívali duchovnú skúsenosť a zážitok Cirkvi. Posilnení vo viere ste sa vrátili domov s poslaním, ktoré som vám zveril, aby ste sa na úsvite nového milénia stali odvážnymi svedkami evanjelia.

Svetový deň mládeže sa stal dôležitým momentom vášho života ako aj života Cirkvi. Teraz vás vyzývam, aby ste sa už po sedemnásty raz začali pripravovať na túto veľkú udalosť, ktorú budeme medzinárodne sláviť v kanadskom Toronte v lete budúceho roka. Bude to nová príležitosť stretnúť sa s Kristom, svedčiť o jeho prítomnosti v súčasnej spoločnosti a stať sa budovatelmi "civilizácie lásky a pravdy".

2. "Vy ste soľ zeme ... Vy ste svetlo sveta" (Mt 5, 13 - 14): to je téma, ktorú som vybral na budúci Svetový deň mládeže. Tieto dva symboly - soľ a svetlo, ktoré použil Ježiš, sa navzájom dopĺňajú a majú hlboký zmysel. V dávnych časoch boli soľ a svetlo pokladané za základné prvky pre ľudský život.

"Vy ste soľ zeme...". Jedna zo zásadných funkcií soli, ako dobre vieme, je dochucovať, urobiť jedlo chutným. Má nám pripomínať, že prostredníctvom Krstu sa celé naše bytie hlboko premenilo, lebo bolo "ochutené" novým životom pochádzajúcim od Krista (por. Rim 6,4). Soľou, vďaka ktorej kresťanská identita ne stráca svoju podstatu ani v silno sekularizovanej spoločnosti, je krstná milosť, v ktorej sme sa znovuzrodili, ktorá nám dáva žiť v Kristovi a uschopňuje nás odpovedať na jeho volanie "prinášať svoje telá ako živú, svätú a Bohu milú obeť" (Rim 12,1). Svätý Pavol v Liste Rimanom povzbudzuje kresťanov a zdôrazňuje im, že ich spôsob života a myslenia je rozdielny ako život ich súčasníkov: "A nepripodobňujte sa tomuto svetu, ale premeňte sa obnovou zmysľania, aby ste vedeli rozoznať, čo je Božia vôľa, čo je dobré, milé a dokonalé" (Rim 12,2).

Počas dlhého obdobia sa soľ používala ako konzervačná látka na uchovávanie potravín.

Ako soľ zeme ste povolaní uchovať vieru, ktorú ste dostali, a odovzdať ju neporušenú ďalším. Vaša generácia je postavená zvlášť nástojčivo pred úlohu zachovať neporušený poklad viery (por. 2 Sol 2,15; 1 Tim 6,20; 2 Tim 1,14).

Objavte vaše kresťanské korene, učte sa cirkevné dejiny, prehĺbte si poznanie duchovného dedičstva, ktorého sa vám dostalo, a nasledujte svedkov a učiteľov, ktorí kráčali pred vami! Len ak zostanete verní Božím prikázaniam, Zmluve, ktorú Kristus spečatil svojou krvou na kríži, môžete byť apoštolmi a svedkami nového tisícročia.

Hľadanie Absolútna, zmyslu a plnosti existencie je vlastné človeku a zvlášť mladým. Drahí mladí, neuspokojte sa s ničím, čo by bolo pod úroveň najvyšších ideálov! Nedajte sa znechutiť tými, ktorí rozčarovaní zo života nepočujú najhlbšie a najautentickejšie túžby svojho srdca. Máte pravdu, keď nepodliehate nechutným zábavám, prelietavým módam a projektom, ktoré vás zotročujú. Ak si zachováte veľkú túžbu po Bohu, dokážete uniknúť priemernosti a konformizmu, ktoré sú také rozšírené v našej spoločnosti.

3. "Vy ste svetlo sveta...". U tých, ktorí od počiatku počúvali Ježiša, ako aj u nás, symbol svetla vyvoláva túžbu po pravde a smäd po plnosti poznania vpečateného do hĺbky každej ľudskej bytosti.

Keď sa svetlo stráca alebo úplne zmizne, nedajú sa rozoznať okolostojace predmety. Počas noci srdca môžeme mať strach a cítiť neistotu atedy netrpezlivo očakávame príchod rannej zory. Drahá mládež, vy máte byť rannou strážou (Iz 21,11-12), zvestujúcou východ slnka, ktorým je zmŕtvychvstalý Kristus!

Svetlo, o ktorom Ježiš hovorí v Evanjeliách, je svetlo viery, ktoré sme dostali od Boha zadarmo, ktoré prichádza, aby osvietilo srdce a rozjasnilo rozum: "Lebo Boh, ktorý povedal: "Nech z temnot zažiarí svetlo," zažiaril aj v našich srdciach na osvietenie poznania Božej slávy v tvári Ježiša Krista" (2 Kor 4,6). Preto tieto Ježišove slová nadobúdajú mimoriadny význam vtedy, keď vysvetľuje svoju identitu a svoje poslanie: "Ja som svetlo sveta. Kto mňa nasleduje, nebude kráčať vo tmách, ale bude mať svetlo života" (Jn 8,12).

Osobné stretnutie s Kristom rozjasňuje náš život novým svetlom, privádza nás na dobré cesty a zaväzuje nás byť jeho svedkami. Od Neho pochádza nový spôsob nazerania na svet a na ľudí, ktorým prenikáme hlbšie do tajomstva viery. A tá nie je len súborom téz, ktoré treba prijať a schvaľovať rozumom, ale aj pevným svedectvom života, je to pravda, ktorú treba žiť, je soľou a svetlom celej skutočnosti (por. *Veritatis splendor*, 88).

V dnešnom sekularizovanom prostredí, v ktorom mnoho našich súčasníkov myslí a žije, akoby Boh neexistoval, alebo podlieha rôznym iracionálnym formám náboženstiev, je nevyhnutné, aby ste práve vy, drahí mladí, znovu potvrdili, že viera je osobné rozhodnutie zaväzujúce celú osobnosť. Evanjelιά nech sú hlavným kritériom, ktoré ovplyvňuje rozhodnutia a orientáciu vášho života! Tak sa stanete misionármi vašimi slovami aj činmi, kdekoľvek budete pracovať a žiť, budete znameniami Božej milosti, dôveryhodnými svedkami Kristovej láskavej prítomnosti. Zapamätajte si: "Ani lampu nezažnú a nepostavia pod mericu, ale na svietnik, aby svietila všetkým, čo sú v dome" (Mt 5, 15).

Ako soľ dáva chuť jedlu a svetlo osvecuje tmy, tak svätosť dáva plný zmysel životu, činiac ho odleskom Božej slávy. Koľkých svätých aj medzi mladými poznajú dejiny Cirkvi! Ich láska k Bohu sa prejavila pred tvárou sveta v ich hrdinských čnostiach, a tak sa stali vzormi života, ktoré Cirkev ponúka, aby sme ich nasledovali. Spomedzi mnohých stačí zmieniť: Agnesu Rímsku, Andreja z Phu Yen, Petra Calungoda, Jozefínu Bakhitu, Teréziu z Lisieux, Piera Giorga Frassatiho, Marcela Callo, Františka Castello Aleu, alebo Kateri Tekakwitha, mladú indiánku nazývanú "ľaliou kmeňa Mohavkov". Prosím Boha, trikrát svätého, nech na orodovanie tohto nesmierneho zástupu svedkov vás, drahí mladí, učiní svätými, svätými tretieho tisícročia!

4. Moji drahí, je tu čas pripravovať sa na XVII. Svetový deň mládeže. Zvlášť vás vyzývam, aby ste čítali a hlbšie chápali apoštolský list *Novo millennio ineunte*, ktorý som napísal na začiatku tohto roka, aby sprevádzal pokrstených v novej etape cesty Cirkvi aj ľudstva: "Nové storočie, aj nové tisícročie sa začínajú vo svetle Krista. Nie všetci však vidia toto svetlo. Našou úlohou, nádhernou, ale aj ťažkou, je byť jeho „odleskom“" (n. 54).

Áno, toto je hodina poslania! Vo vašich diecézach, vo vašich farnostiach, vo vašich hnutiach, spoločenstvách a komunitách vás volá

Kristus a Cirkev vás prijíma ako dom a škola spoločenstva a modlitby. Prehľadte reflexiu nad Božím Slovom a nechajte ho, nech rozjasní vašu myseľ a srdce. Čerpajte silu zo sviatostnej milosti v Sviatosti zmierenia a v Eucharistii. Navštevujte Pána v tom "srdci srdca", akým je eucharistická adorácia. Deň čo deň vás bude naplňovať novým elánom, ktorý vám umožní potešovať trpiacich a prinášať pokoj svetu. Je mnoho ľudí zranených životom, bez možnosti ekonomického rozvoja, bez strechy nad hlavou, bez rodiny či bez práce. Mnohí idú za falošnými ilúziami alebo stratili akúkoľvek nádej. Kontemplujú svetlo, ktoré žiari z tváre zmŕtvychvstalého Krista, naučte sa žiť ako "synovia svetla a synovia dňa" (1 Sol 5,5), ukazujú všetkým, že "ovocie svetla je v každej добрôte, spravodlivosti a pravde" (Ef 5,9).

5. Drahí mladí priatelia, pre všetkých, ktorí môžete prísť - stretnutie bude v Toronte! V srdci mesta s mnohými kultúrami a náboženskými vyznaniami potvrdíme jedinečnosť Krista Spasiteľa a univerzálnosť tajomstva spásy, pre ktoré je Cirkev sviatosťou. Budeme sa modliť za úplnú jednotu medzi kresťanmi v pravde a láske, odpovedajúc tak na Pánovu naliehavú výzvu, v ktorej nástojčivo žiada, "aby všetci boli jedno" (Jn 17,11).

Prídte rozozvučať hlavné ulice Toronta radosťou zvestou o Kristovi, ktorý miluje každého človeka a naplňuje každý kúsok dobra, krásy a pravdy, nachádzajúcich sa v ľudskom meste.

Prídte, aby ste svedčili pred svetom o vašej radosi zo stretnutia s Ježišom Kristom, o vašej túžbe spoznávať ho stále lepšie a o vašom úsilí ohlasovať Evanjelium spásy až po okraj sveta!

Vaši kanadskí rovesníci sa už pripravujú, aby vás srdečne a pohostinne prijali, spolu so svojimi biskupmi a svetskými autoritami. Za to im už teraz ďakujem. Nech tento prvý Svetový deň mládeže v treťom tisícročí prinesie všetkým posolstvo viery, nádeje a lásky!

Nech vás, priatelia, sprevádza moje požehnanie, zatiaľ čo Márii, Matke Cirkvi, zverujem každého z vás, vaše povolanie a vaše poslanie.

V Castel Gandolfe 25. júla 2001

Ján Pavol II.

preklad: Mgr. Jozef Gerber

(Pokračovanie praktických informácií o Svetových dňoch mládeže v Toronte)

K dispozícii budú dva typy pobytu: základný a pobyt s vyššou úrovňou.

Ak sa rozhodnete pre základný spôsob pobytu, musíte si so sebou priniesť spacák a budete ubytovaní v rodinách, farnostiach, školách alebo v stanových táboroch. K dispozícii bude voda a hygienické zariadenie. Tieto ubytovacie zariadenia budú k dispozícii od 22. do 29. júla.

Forma pobytu na vyššej úrovni ponúka rôzne možnosti bývania: v hoteloch, motelloch a vybavených kempingoch. Tí, ktorí si zvolia túto možnosť musia byť takisto registrovaní a podľa kapacity spomínaných ubytovacích zariadení budú vybavené ich žiadosťami.

Všetci účastníci záverečného stretnutia v Downsview Park si musia doniesť so sebou spacák.

Čo sa týka stravy, existujú štyri typy balíčkov. Ešte sa nevie, aké bude menu. Raňajky budú na mieste ubytovania.

Cena, ktorú zaplatí účastník, bude zahŕňať pútnický balíček ("pilgrim pack") a poistenie. Poistka sa bude môcť vybaviť aj v domovskej krajine účastníka. Cena pre jedného účastníka bude pravdepodobne 230 kanadských alebo 170 amerických dolárov.

Priebežné informácie pre záujemcov o účasť zo Slovenska:

- Záujemcovia sa môžu nahlásiť u diecézneho koordinátora pre mládež alebo na Sekcii či komisii pre mládež svojej diecézy. Bližšie informácie poskytne Sekretariát Rady pre rodinu a mládež KBS (02/5441 9622). Vyplnený registračný formulár musí byť zaslaný cez tento sekretariát na mládežnícku sekciu Pápežskej rady pre laikov.

- Celková predpokladaná suma pobytu, poistenia, balíčka pútnika a dopravy je 25 000 Sk (môže byť nižšia v súvisi so vstupom sponzorov a zľavou pri leteckej doprave, ktoré sú v súčasnosti v štádiu vybavovania).

- Upozorňujeme na články o SDM v ďalších číslach Nových Dimenzii: o ich začiatku, dôvode konania, tradícii, základnom poslanstve pre mladých, o evanjeliizačnom rozmere, konkrétne informácie o pripravovanom SDM

Ondrej Šmidriak

<p>A Postova poukazka na Sk h h</p> <p>slovom h</p> <p>..... SK</p> <p>Tatra Banka a. s., Bratislava 2665716002/1100</p>	<p>Sk h</p> <p>Univerzitne pastoračne centrum Nove dimenzie Stare grunty 36, 842 25 Bratislava</p> <p>Tatra banka a.s. Bratislava 2665716002/1100</p>	<p>Sk h</p> <p>Univerzitne pastoračne centrum Nove dimenzie Stare grunty 36, 842 25 Bratislava</p> <p>Tatra banka a.s. Bratislava 2665716002/1100</p>	<p>Sk h</p> <p>Univerzitne pastoračne centrum Nove dimenzie Stare grunty 36, 842 25 Bratislava</p> <p>Tatra banka a.s. Bratislava 2665716002/1100</p>
<p>Univerzitne pastoračne centrum Nove dimenzie Stare grunty 36, 842 25 Bratislava</p> <p>V. symbol: 0179</p> <p>Odosielateľ: 817 11</p>	<p>V. symbol: 0179</p> <p>Odosielateľ: 0179</p>	<p>V. symbol: 0179</p> <p>Odosielateľ: 0179</p>	<p>Zuctovacie data platiteľa:</p> <p>Odosielateľ:</p>
<p>Podacie číslo</p>	<p>Ustrizok pre prijímateľa</p>	<p>Kontrolný listok</p>	<p>Zaplatená sadzba:</p>
<p>Okr. pečiatka</p>			

Supis prevodov položka
cislo:

Sprava pre prijimatela

Penazny listok

Penazny listok

objednavam si kusov
z kazdeho cisla casopisu
Nove Dimenzie.

Posielam dar Sk

Casopis Vam budeme posielat
dovtedy, pokiaľ nevyčerpate svoj
penazny kredit.

Casopis mi posielajte na adresu:
(vyplňte len ak je ina, ako adresa odosielateľa)

NEVYPLACAJTE V HOTOVOSTI

Penaznom ustave v
Uhradte touto post. poukazkou Sk
z mojho (nasho) uctu cislo
nazvom
v prospech uctu uvedeneho na prednej strane poukazky a vo
variabilnom symbole uve te:

dna: podpis podla podpisoveho vzoru

Likv.	Kontr.
-------	--------

Pocet	Hodn.	Sk	h
Papierove penazie	5000	000	
	1000	000	
	500	00	
	200	00	
	100	00	
	50	0	
	20	0	
Mince	10 Sk		
	5 Sk		
	2 Sk		
	1 Sk		
	50 h		
	20 h		
	10 h		
	ostatne		
Uhrn			

starostlivo uschovajte!
Pri reklamácii ho predložte!

Ziadat o patranie po poukazke
je mozne do 1 roka po jej podani
na postovu prepravu.

Poukazocene za poukazky vyplá-
tane v hotovosti a urcene na prípi-
sanie na uct adresata v penaz-
nom ustave cini:

do sumy: 500,- Sk 4,-Sk
do sumy: 1 000,- Sk 8,-Sk
do sumy: 5 000,- Sk 10,-Sk
do sumy: 50 000,- Sk 15,-Sk
za kazdých ďalších
50 000,- Sk alebo ich cast 6,-Sk

Reklamacia c.

..... podpis pracovníka posty

Čo nám prezradila anketa

V tohtoročných číslach ND ste sa mohli zapojiť do ankety o tom, ako sa Vám tento časopis páči. Ankety ste sa síce zúčastnili v menšom množstve, aj tak nám však pomohla odhaliť naše slabiny, a tiež si uvedomiť, v čom sme dobrí. Väčšina respondentov (75%) na anketu odpovedala cez internet, čo zodpovedá aj spôsobu, ako sa k Vám ND najčastejšie dostanú. Cena sa Vám zdá byť primeraná, dokonca by ste boli ochotní platiť aj viac. S obsahom ND ste väčšinou spokojní, najväčšej obľube sa pritom tešia rubriky Na špici, Téma čísla, Zamyslenie a Krížom krážom. Čo sa týka dizajnu časopisu prevažoval názor, že je skôr dobrý alebo dobrý. Keďže väčšinu tvorili internetoví respondenti, hodnotili asi kvalitu dizajnu www stránky. A čo viac vieme o respondentoch ankety? Ich priemerný vek 27,4 rokov (aj s jednou 67-ročnou), 75 percent žien - 25 percent muži (žeby ďalší ženský magazín?), polovicu tvorili zamestnaní, štvrtinu vysokoškooláci.

OBJEDNÁVKY

V roku 2001 vychádza 5 čísel Nových dimenzií (február, apríl, jún, október, december).

Náklady na výrobu ND prevyšujú 30 Sk, preto pri ich objednávke pamätajte na tieto náklady v priloženom šeku. Ďakujeme!

Objednávky časopisu:

- poštou na adresu:
Univerzitné pastoračné centrum
Nové dimenzie
Staré grunty 36
842 25 Bratislava
- e-mailom:
predplatne@dimenzie.sk
- zaslaním poštovej poukážky:
Tatra banka a. s. Bratislava
č. ú.: 266 571 6002 / 1100

Na poštovej poukážke (objednávke) nezabudnite uviesť, koľko kusov z každého čísla ND chcete odoberať, u starých predplatiteľov aj prípadnú zmenu adresy.

U hromadných distribútorov sa podmienky upravujú individuálne.

Prispieť na časopis môžete aj finančným darom, za ktorý vám vopred ďakujeme.

Kto získa aspoň troch nových objednávateľov, má nárok na ročné zasielanie časopisu Nové dimenzie.

Objednať si môžete aj staršie čísla Nových dimenzií.

Ponuka platí do vyčerpania zásob.

Integrácia do EÚ a NATO je v súčasnosti pre Slovensko azda prioritou číslo 1. Média často uvádzajú a rozoberajú názory rôznych osobností a politických strán na túto problematiku. Rokovania SR s EÚ sú v plnom prúde. Kapitoly sa už otvára jedna za druhou uzatvárajú. Negociačný proces a tiež ohlásený nástupný termín prvej vlny rozširovania sa nezadržateľne blíži. V roku 2004 by sme už i my mali voliť poslancov Európskeho parlamentu. Integrácia do NATO je aktuálna už na budúci rok.

Napriek tomu, vyhlásenia politikov o integrácii sú až príliš často deklaratívne, teoretické či bezobsažné. Z prieskumov verejnej mienky vyplýva, že tiež značná časť verejnosti má o EÚ či NATO skreslené predstavy. Niet sa čomu čudovať, veď spoločenská diskusia o tejto téme ide do hĺbky málokedy. Jedno je však isté: ak to myslíme s našou integráciou do euroatlantických štruktúr vážne, informovanosť verejnosti o procese integrácie a jeho dôsledkoch musí byť na kvalitatívne vyššej úrovni ako teraz.

Skúsme sa teda zamyslieť nad integráciou a jej dôsledkoch z pohľadu kresťanov žijúcich na Slovensku. Kľúčovou bude otázka: čo bude znamenať vstup do EÚ a NATO pre nás kresťanov a pre život cirkví na Slovensku?

V tomto smere sa - ako zrejme vždy v dejinách - ozývajú rôzni proroci. Jedni varujú, že po vstupe do EÚ nás zaplaví masívna vlna konzumu a duševný relativizmus a la New Age a oslabí sa religiozita a kresťanská kultúra na Slovensku (pozri magazín Zmena a pod.). Iní sa zase vopred radujú, že ostanú v kostoloch len tí "skutoční veriaci" a argumentujú, že vývoj spoločností, ktorý prebehol v západnej Európe, sa prirodzene odohrá i u nás. Inými slovami: naša spoločnosť bude vyspelá len vtedy, ak budeme mať totožné problémy ako vyspelé demokracie v západnej Európe, na ktoré budeme aplikovať analogické postupy.

Čo sa teda stane? Aký bude mať vplyv náš vstup do EÚ? Máme sa ho skôr obávať alebo sa z neho radovať?

Skôr než odpovieme pozrime sa na slová spoločného vyhlásenia Svätého Otca Jána Pavla II. a Christodoulosa, arcibiskupa Atén a celého Grécka, ktorými vyjadrili veľmi dôležitú požiadavku v súvislosti s integráciou:

"Tešíme sa z úspechu a pokroku Európskej únie. Zjednotenie európskeho kontinentu do jediného kultúrneho celku, ale bez toho, aby jednotlivé

národy stratili vlastné národné povedomie, svoje tradície a identitu, bola priekopnícka myšlienka jej zakladateľov. Zreteľná tendencia premeniť niektoré európske krajiny na laické štáty bez akéhokoľvek vzťahu k náboženstvu však predstavuje krok späť a popretie ich duchovného dedičstva. Sme povolaní zintenzívniť naše úsilie, aby sa dosiahlo zjednotenie Európy. Bude však našou snahou urobiť všetko pre to, aby zostali neporušené korene a duša kresťanskej Európy."

A naozaj, na európskej kultúre, myslení a dejinách nezmazateľne vidno, že Európa stojí na kresťanskej civilizácii a myšlienkovom odkaze. Procesy sekularizácie a laicizácie v 20. storočí však zintenzívnili do tej miery, že v niektorých krajinách situácia v oblasti viery pripomína pole pre misionárov z prvých storočí po Kristovi. Nenavrávajme si však, aj Slovensko samotné s dedičstvom komunizmu je do veľkej miery sekularizované (vidno to najmä v kultúre a verejnom živote) a konzumný štýl života k nám preniká a zrejme bude prenikať bez ohľadu na náš vstup či "nevstup" do EÚ.

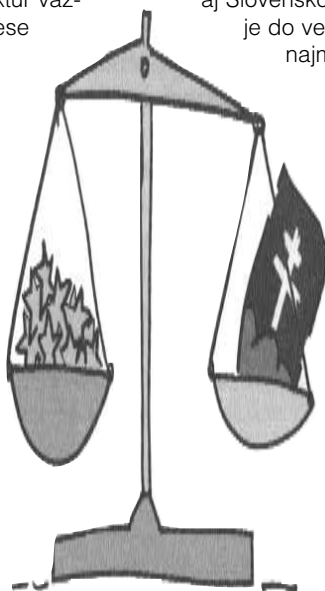
Do budúcnosti v zjednotenej Európe však hľadáme s nádejou a urobme všetko pre zachovanie kresťanskej identity nášho národa v rámci nej. Ďalší vývoj totiž bude závisieť len a len na nás, na našich postojoch, osobnom svedectve a aktivitách v prostredí, ktoré nás obklopuje a v ktorom žijeme. Len angažovanosť, zanietenosť a misionárstvo každého z nás pomôže zachovať, resp. obnoviť korene a dušu kresťanskej Európy. Veď spoločná Európa bez zamerania na svoje duchovné dedičstvo by bola len fráza z bulletinov či bežným ekonomickým zoskupením, a nie skutočným zjednoteným organizmom stojacim na určitých spoločných hodnotách.

Kresťania musia byť aktívni vo verejnej sfére a v médiách. Inak ich úlohu "kvasu spoločnosti" a poslov dobrej zvesti nahradia aktivity iných kruhov a iniciatív, ktoré nemusia posúvať spoločnosť žiaducim smerom. Ako spolutvorcovia Európy sa nemôžeme vzdáť nášho práva i povinnosti formovať ju podľa Kristovho učenia. Sme povolaní ponúkať naše recepty pri riešení spoločenských problémov a takisto vysloviť kritiku, ak sa niekde šliape po základných hodnotách, morálke, princípoch fungovania spoločnosti či ľudských právach.

Ak dokážeme naozaj byť takýmto "kvasom spoločnosti", potom sa niet čoho obávať v spoločnej vlasti Európe. Práve naopak.

Ak dokážeme naozaj byť takýmto "kvasom spoločnosti", potom sa niet čoho obávať v spoločnej vlasti Európe. Práve naopak.

Martin Toman
ilustrácia z publikácie Európa pre Slovákov



Útok na USA - ovocie globalizácie?

Globalizáciou sa "zmenšuje" svet, búrajú sa hranice nielen medzi štátmi, ale aj v mysle- ní ľudí. Smer kultúrnej glo- balizácie nám môžu ukázať Spojené štáty americké, kde vedľa seba žijú ľudia rôznych rás, národov a náboženstiev.

Slobodná krajina, akou Spojené štáty bez pochyby sú, vďačí za svoj rozvoj akcepto- vaním rôznych kultúr. Za svoju slobodu dnes prináša krutú daň. Nad nedávnymi teroristickými útokmi na USA môžeme uva- ťzovať, prečo práve USA?

USA sú ekonomickou a vojens- kou veľmocou sveta. Najmä po dru- hej svetovej vojne sa prehlibil vplyv na chod celej spoločnosti. Udalosti minulého storočia nám pomôžu pochopiť dominanciu USA.

Diplomacia USA do začiatku pr-vej svetovej vojny sledovala vlastné záujmy. Nehľadala spojencov v záuj- me získania mocenského vplyvu, ako to robili vtedajšie európske moc- nosti. Prvoradým cieľom bola starosť o domácu politiku. K tomuto kroku "nezasahovať" viedla americkú poli- tickú scénu aj relatívna bezpečnosť oceánov Atlantiku a Pacifiku.

S dovedejšou praxou náhly po- sun v zahranično-politickej oblasti znamenala prvá svetová vojna. Angažovanie sa USA bolo viditeľnou zmenou na medzinárodnej scéne. Európske krajiny neboli schopné po- raziť iniciátora konfliktu. Dôvod bol jednoduchý: boli oslabení vzájomný- mi predchádzajúcimi konfliktmi.

Status quo neriešil nič a neprichá- dzal do úvahy. Až príchod armády Spojených štátov ukončil vojnu. Pre nezhody Európanov, ako postupovať voči porazenému Nemecku, sa USA načas stiahli do úzadia. Prevážil náz- or Francúzska na tvrdý postih Nemecka. Neskôr sa ukázalo, že to nebolo šťastné riešenie. Pokiaľ sa ro- bí všetko preto, aby nejaký národ bol neustále na kolenách a nemal žiadnu možnosť napraviť chybu, je zaručené, že v ňom vzplanie nená- visť voči ostatným národom.

Myšlienku silného Nemecka rea- lizoval Hitler. Jeho úsilie smerovalo k ďalšiemu svetovému konfliktu - druhej svetovej vojne.

Európe nevyšiel zámer podmaniť si Nemecko. Premyslenými ťahmi a zmluvami si Nemecko podmanilo Európu. Spojené štáty k opätovnému návratu na medzinárodnú scénu pri- viedol až letecký útok Japonska na Pearl Harbour 7. decembra 1941. Zmenila sa aj zahranično-politická doktrína USA. vzdali sa osamotené- ho konania a začali uplatňovať prin- cíp spolupráce. Od tejto chvíle sa USA stali neodmysliteľnou súčasťou svetového poriadku. Vyhlásením voj- ny Nemecku pomohli Američania slabej Európe ukončiť vojnu.

Koniec vojny znamenal zároveň začiatok novej spolupráce západoe- urópskych krajín. Významným signá- lom bolo zmierenie dávnych nepriate- ľov Nemecka a Francúzska, rea- lizované Konradom Adenauerom a Robertom Schumanom. Sovietsky zväz a komunistický blok sa uberali cestou "rozvoja" komunistickej dikta- túry. Štyri desiatky rokov stačili na to, aby padol komunistický režim, aby svet nanovo hľadal cestu spoluprá- ce, presadzoval slobodu a demokra- ciu. Vedúce postavenie si upevnili práve Spojené štáty. Mnohí ich odsu- dzujú a zatracujú, lebo sú všade, sú policajtom sveta. Prikláňam sa k zá- stancom opačného tábora, pretože bez pomoci USA by sa dnešný svet zvjával v konfliktach.



ZÁPADNÁ CIVILIZÁCIA**Vzor hodný nasledovania?**

Pád bipolárneho americko-sovietskeho vojenského systému svet hľadal novú formu spoľutia. Ešte nedávno zaznievali hlasy o multilaterálnom svete. Garantmi mali byť Spojené štáty, Európa (EÚ), Rusko, Čína, Japonsko. Môžeme ešte uvažovať o Austrálii, ďalšej krajine Ázie a napokon akejsi únii afrických štátov. 11. september 2001 však otvoril novú kapitolu dejín.

Jedine vnútorne silná a organizovaná krajina môže realizovať svoje rozhodnutia. Dvestoročný vývoj demokracie, stabilná ústava, kvalitné inštitúcie, slúžiace občanom. Pochopenie vzťahu štát a občan, štát a cirkev. Môže Čína presadzovať a ponúkať svoj systém riadenia štátu vo svete, keď likviduje svojich občanov? Je Rusko schopné nastoliť stabilitu v krajine, keď z dejín poznáme jeho osudy? Dokáže Európa prekonať rozdelenie? Na riešenie balkánskeho konfliktu Európa nedokázala nájsť riešenie. Konať sa začalo na podnet USA. Nepokoje v Afrike, v arabskom svete i v Latinskej Amerike dávajú tušiť, že bez pomoci nezvládnú svoje problémy, hraničiac sa samotnou vlastnou existenciou.

Krvavé udalosti v New Yorku a Washingtone zmenili svet. USA našli širokú podporu a vyjadrenie solidarity od ostatných štátov. Nezostali osamotené. Dajú sa zaujať len dve pozície: odsúdiť útok alebo ho akceptovať, odsúdiť terorizmus alebo terorizmus schvalovať. Stredná cesta neexistuje.

11. september 2001 a následné kroky americkej vlády potvrdili jedno: USA zostanú naďalej svetovou veľmocou, budú dôležitým prvkom v medzinárodnej politike. Európa má možnosť napraviť svoju chybu minulosti, keď jej chýbala razancia k obránenej konfliktov. Slobodní ľudia Spojených štátov amerických v minulých rokoch zomierali za slobodu Európy. Ich odvaha nebola zbytočná.

God bless America.

Michal Kamenský, foto: TIME



Známy americký politológ Samuel P. Huntington vo svojej kontroverznej štúdií Clash of Civilizations (často spomínanej aj po teroristických útokoch na USA) označil za historické jadro západnej civilizácie, ktorá v súčasnosti vďaka politicko-ekonomickej prevahy, a hlavne vďaka moci médií, výrazne ovplyvňuje takmer celý svet, tieto znaky: klasická legitimita, katolicizmus a protestantizmus, európske jazyky, oddelenie cirkevnej a svetskej moci, vláda práva, sociálny pluralizmus, zastupiteľské úrady a individualizmus.

Proti zjednodušenému rozdeleniu sveta, aké podal Huntington, sa vznikla vlna kritiky. Zaujímavá je však jeho rozprava o tzv. "univerzálnej civilizácii", ktorá sa postupne vytvára a bude vytvárať vo svete, čoraz viac prepojenom a čoraz menej rozdelenom. A tiež jeho myšlienka, že "modernizácia neznamená nevyhnutne westernizáciu. Nezápadné spoločnosti sa môžu modernizovať bez toho, aby sa vzdali svojich kultúr; bez prijatia a zaužívaní všetkých západných hodnôt, inštitúcií a praktík".

Slovenská republika sa od svojho vzniku prostredníctvom politikov prihlásila ku všetkým zásadám demokracie a právneho štátu, ako ich vníma západná civilizácia. Slovenská cesta k demokracii nebola vždy priamočiara a podľa každodenných udalostí na ktorejkoľvek úrovni našej spoločnosti môžeme usúdiť, že v mnohých oblastiach postupujeme nielen tempom sľák, ale aj raka.

Mení sa a vždy sa menil však aj "demokratický Západ". A ak by sme mali vychádzať len zo spomínaných Huntingtonových charakteristík, nájdeme v nich mnoho protirečení. Ich hlavným zdrojom je konflikt zásad kresťanského náboženstva a ostatných ideálov západnej demokracie. Kým politickú demokraciu či skôr ekonomický liberalizmus by chcel človek tretieho tisícročia čo najviac upevniť, prečistiť, zdokonaľiť (teda aspoň to tvrdí, minimálne pri hodnotení štátov - novorodencov demokracie, ktorí sa chcú začleniť do spoločenstva na čele s "radou starších"); fakt, že tak robí aj na úkor zásad náboženských, mu neprekáža. Naš svet si zvykol rozširovať škálu toho, čo je dovolené - v mene "ľudských práv" či "individualizmu". Názory na to, na ktoré ľudské bytosti sa ľudské práva vzťahujú a na ktoré nie, sú pritom napriek kresťanskej tradícii západnej civilizácie protichodné. Odlišné vnímanie základných životných hodnôt sa logicky prejavuje v postupnej zmene zákonov, ideová protichodnosť sa stáva súčasťou práva. A keďže svet dneška napreduje sedemdesiatimi krokmi ku globálnej integrácii, právo dneška sa stáva právom budúcnosti - nie len pre jeden štát, ale pre kontinent, transkontinentálny spolk či, očami sci-fi, pre celú zelenú (?) planétu.

- Lucia -

Dávať je viac ako brať

Znie to ako otrepaná fráza, ktorú čím viackrát počujeme, tým akoby strácala na pravde. Poznám ale prípad, ktorý nielen potvrdzuje túto pravdu, ale jej dáva hodnotu nemeniteľného pravidla.

Posledné tri roky organizujú duchovní správcovia Univerzitného pastoračného centra v Bratislave zo Spoločnosti Božieho Slova (SVD), spolu s vysokoškolačkami, prázdninové misie do oblasti Bihor na severozápade Rumunska. Ide o obce Bodonoš, Bajaš, Boromlag a Varzaľ, s prevažne slovenským obyvateľstvom.

Tento rok nás študentov bolo trinásť. Bol to pre nás veľký krok do neznáma. Zo Slovenska sme spolu s dvoma pátrami SVD odchádzali so zmiešanými pocitmi a otáznikmi nad tým, čo nás čaká v krajine, o ktorej sme z rozprávania počuli všeličo...

Takpovediac základným táborom bola obec Bodonoš (rumunsky Budoi), kde pôsobia sestry Služobnice Ducha Svätého, nazývané aj "verbistky". Hneď na druhý deň po príchode sme začali s prácami, dievčatá boli rozdelené do určených dedín - miest ich pôsobenia.

My, chalani, sme pracovali na obnove kostola. Keď sme videli jeho stav, málokto veril, že to za tri týždne (taká bola predpokladaná dĺžka pobytu) stihneme. Práce prebiehali pod vedením misijného brata Maroša - každý z nás robil niečo iné. Niekomu išlo lepšie škrabanie starého náteru, niekomu sadrovanie a štukovanie, inému samotné natieranie kostola. Prvý týždeň boli domáci obyvatelia veľmi znepokojení tým, čo stváraime s ich kostolom (nielen že sme ho celý pokazili, dokonca sme na ňom aj farbu zo stien oškrabali!!!). Keď však videli prvé výsledky práce, upokojili sa.

Umelecký šmrnc dodal nášmu dielu takmer osemdesiatročný páter Prokop. Dohliadal na miešanie farby a namaľoval obrazy na strop kostola. Mimochodom, páter nie je len šikovný maliar, ale aj výborný rozprávač - staral sa o zábavu pre nás všetkých.

Dievčatá pripravovali stretká pre najmenšie deti: rôzne hry a divadielka, športovali a modlili sa spolu. Mladí cez deň pracovali buď na poli, alebo mali iné povinnosti. Preto stretnutia s mládežou začínali večer. Hovorilo sa na nich o Bohu, o vzťahoch medzi ľuďmi, priateľstve, láske, problémoch mladých ľudí a podobne. Keď zostal čas, dievčatá navštevovali starých ľudí, rozprávali sa s nimi, počúvali spomienky na príjemné i ťažké chvíle života. Odmenu

za našu prácu bola štedrosť miestnych ľudí, ktorí sa s nami podelili aj o to málo, čo mali. Nezabudnuteľné boli aj výlety do okolia, návšteva konského trhu, prehliadka mesta Oradea, nočná hra s deťmi, ale predovšetkým večerná krížová cesta, ktorú sme prežívali spolu s domácimi v predvečer nášho odchodu domov.

O tom, že naše dielo bolo požehnané, svedčí aj fakt, že kostol sa nám podarilo zrekonštruovať aj napriek časovej tiesni. A priateľstvá, ktoré počas misie vznikli, pretrvávajú aj napriek vzdialenosti, cez listy, ktoré posielame a dostávame. Veríme, že viera, ktorú sme sa snažili priniesť, bude rásť a tak prinesie ovocie aj pre ďalších ľudí.

Toto všetko by sa nedalo uskutočniť, keby nebolo sponzorov a iných dobrodincov - ďakujeme hlavne pátrom Romanovi, Jankovi, sestram Bernadete, Kláre, Gabike aj všetkým rumunským priateľom.

Všetci spolu ďakujeme Bohu za spoločenstvo, ktoré sme prežívali, za vzájomné spoznávanie, úprimnú veselosť, ale aj za vnútorné hodnoty, vďaka ktorým sme získali iný náhľad na svet. Je veľmi otázné, kto bol viac obohatený: ľudia, pre ktorých sme sa chceli obetovať, alebo my, ktorí sme sa tešili ich záujmu a láskavosti?

Ďuri Kováč, foto: Jozef Čirák



Škrabeme, škrabeme, denne hodnú chvíľu...

Hod' sa do náručia neznáma

reportáž z Pakistanu

Pakistan

Pakistanská islamská republika, kedysi moslimská časť Indie, existuje ako nezávislý štát iba od roku 1947. Na ploche 796 000 km² žije okolo 140 miliónov obyvateľov, zastúpených v početných národnostiach. Medzi najväčšie patria Paštúni, Sindhovia, Pandžábovia a Balúčovia. Najrozšírenejšie náboženstvo, islam, vyznáva až 97 % obyvateľstva. Úradný jazyk je urdú (urdština) i keď v tejto krajine sa hovorí ešte asi 20 ďalšími kmeňovými jazykmi. Čas tu plynie oproti SEČ o 4 hodiny dopredu. Hlavné mesto: predstavuje Islamabad.

Výpis z denníka

"Pri putovaní sa nádherne spomalí čas, rozloží sa na okamihy, v tom čase žiješ v iných rozmeroch. Celoročné plytkosti a ich trpasličie dni sa prepádajú do studne zabudnutia, ale plnosť času niekoľkých letných týždňov zostáva, roky z teba vyžaruje."

M. Nevrlý: Karpatské hry (1992)

Ako to začalo

"Tak tu začína niečo nové... Po roku znovu beriem do ruky zápisník, lebo tentokrát som si vzal do hlavy fakt bláznivú vec. V apríli pri potulkách i-netom čítam: Hľadáme parťákov na trek do Pakistanu. Ten článok ma dosť vzal a ja som hneď odpísal. Bolo to rýchle rozhodnutie a vtedy som ešte fakt netušil, že by sa mi to mohlo podariť."

Hlavným cieľom v Pakistane bol prechod 130 km ľadovca, ktorý sa delí na dve časti: Biafo a Hispar Glacier. Najimpozantnejší bod, sedlo Hispar La, leží vo výške 5150 m a zároveň je miestom, kde sa obidva ľadovce stretávajú. Aklimatizácia mala prebehnúť na vrchole Rush Peak (5100 m). Celý plán zosnoval Zdeněk z Prahy. Termín odchodu bol stanovený na 30. augusta; dovtedy sme sa zozbierali piati členovia výpravy. Zdeněk, Jirka, Petr, Vlasta a ja. Všetci štyria pochádzajú z Čiech, iba ja, čierna ovca, som sa prikmótil "ze Slovenska". Po rozhodnutí som si teda utiahol opasok a začal šetriť a vybavovať potrebné veci.

Prvé dojmy

Po vystúpení z lietadla v Pakistane ma zarazilo dusno a teplo, ktoré tam bolo vlastne úplne normálne. V priebehu chvíľky som bol spotený a mokrý a to bolo len sedem hodín ráno. Ďalšie šoky priniesla cesta autobusom. "Vodiči autobusov vykúkajú z okienok a chlapani stojaci vzadu naháňajú ľudí dnu a vyberajú peniaze. Najmenšie autobusy sú s mies-



tami asi tak pre šiestich. Vo vnútri však napokon vždy musí byť minimálne raz toľko pasažierov. Natlačili sme sa dnu aj s ruksakmi a už tam nebolo viac miesta. Ale to sme si mysleli len my. Ešte sa tam zopár ľudí zместilo a povešalo zvonka. Nasleduje šialená jazda - pre toho, kto si na to nezvykol. Domáci sú totiž úplne v pohode. Jazdí sa vľavo a smerovky sa nepoužívajú - majú predsa klaksóny, ktoré počuť na preplnených cestách z každej strany, takže človek nevedel, kto na koho trúbi. Cestujúci naskakujú buď za jazdy, alebo chlapec zozadu pobúcha po karosérii tak, aby prehlušil trúbiace autá, hulákajúce rádio a aby to počul i vodič vpredu. Ženy nikdy nestoja a ani si k nim nesmie žiadny muž prisadnúť. Ak nastúpi cudzinec, väčšinou mu veľmi rýchlo nájdú miesto, nech je autobus akokoľvek plný."

Naša cesta ďalej viedla po svetoznámej Karakoram Highway (KKH). Táto horská cesta tiahnuca sa dlhý čas divokým údolím rieky Indus, spája Islamabad s 883 km vzdialeným hraničným sedlom Chundžeráb (pakistánsko-čínske hranice). V niektorých knižkách som našiel prirovnania ako "najromantickejšia cesta na svete" alebo "ôsmy div sveta". O diaľnici by som však naozaj nehovoril. Na mnohých miestach sa len tesne dokážu minúť dve vozidlá. Jednu stranu KKH neprestajne lemuje hlboký zráz rokliny a na mnohých miestach je doslova vystríeľaná do skaly. Cesta býva niekedy neprejazdná kvôli zosuvom pôdy a padajúcim skalám, ktoré potom odstraňuje armáda. Na mnohých miestach sa neustále pracuje na údržbe.

Karakoram

Prvý dotyk s našim cieľom sme zažili ráno po minúti Rakhioťského mostu, keď za našimi chrbtami zabral celý výhľad masív Nanga Parbatu



(8126 m). "Týčil sa vzadu, spomedzi kamenných kopcov ako majestát." Potom sme prišli do Gilgitu, a hneď ďalšie ráno odchádzame do Karimabádu. Je to veľmi príjemné mesiečko so starou pev-

nosťou Baltit, postavenou v tibetskom štýle, nad ktorou sa týči hora Ultar peak (7388 m), len sa načiahnuť a trochu postaviť na špičky... V skutočnosti ide o horu, ktorú zdolal zatiaľ jediný človek. O deň neskôr sme sa džípom presunuli do Hoperu. Ruksaky museli byť vzadu priviazané lanom, aby sa cestou nestratili. Hoper je poslednou dedinkou v údolí a je východiskom viacerých trekov. Odtiaľ sme vyrazili na Rush Peak.



Rush Peak

Hneď po opustení Hoperu strmo zliezame nadol po klúkatej cestičke k ľadovcu Bualtar. Ak niekto napíše, ako prechádzal ľadovec, tak si mnohí predstavia pekný, zľadovatený či zasněžený povrch, po ktorom sa musí perfektne chodiť. Možno mnohých sklame, ale ľadovec, hlavne takto nízko položený, je pokrytý množstvom skál a na mnohých miestach sú trhliny, ktoré treba obchádzať. Navyše to nie je žiadny rovný povrch a neustále stúpanie a klesanie po kameňoch, čo stále utekajú spod nôh, dá človeku zabrať. Traverz nám trval 45 minút a po prekročení nasledujúceho kopca sme prechádzali krížom ďalší ľadovec Barpu. Ďalej sme pozvoľne stúpali mesačnou krajinou až k miestu nazývanému Bericho-Kor. To, že sme netrafili, ale zakempovali o 15 minút vyššie, nám spestrilo chvíle nasledujúceho dňa. Po ranej klasike balenia vecí nastalo strmé stúpanie do kopca bez tušenia cesty. Roztrúsení po celom svahu, o chvíľu šliapal každý iným vrubom. Po ťažkých siedmich hodinách konečne dorážame na flek Chidin Harai (4440 m). Nie však všetci. Zdenkovi bolo zle a tak s Jirkom zišli dolu; ďalší deň nás dohnali. Nasledujúci deň sľuboval zdolanie Rush Peaku. Cesta k Rash Lake (4694 m) trvá hodinku a pol a raz toľko na náš vrchol. Striasli sme zo stanu sneh, čo na nás v noci napadal, a po pohodovej ceste sme šlapali k jazeru. Počasie nebolo nič moc, ale na vrchol sme vybehli a ve-

čer nás už čakali Jirka i Zdeněk pri stanoch. "...skoro ráno ma Jirka budí, že je krásne bezoblačno. Pozriem von a fakt. Po uvarení čaju masťme na vrchol." Rush Peak nám tentokrát ponúkol najkrajší výhľad, aký sme v Pakistane zažili. "V pozadí je vidieť, v opare za sedlom, vrchol K2. Zato úplne jasne v tesnej blízkosti sa týči Spantik (7027 m), Diran Peak (7257 m) a taktiež Rakaposhi (7780 m). Rakaposhi je nádherná hora - má prezývku striptérka a to vďaka tomu, že nikdy nezostane dlho odhalená. Vždy je na nej závoj mrakov alebo hmla a niekedy je šťastie zazrieť celý jej hrebeň. Pri pohľade z vrcholu na opačnú stranu vidíme vrcholy časti Hispar Mustagh v perfektnej panoráme. Je veľmi dobrá viditeľnosť."

Biafo-Hispar

Na tejto "jazde" nám mal pomôcť v orientácii sprievodca. Neboli sme veľmi nadšení, ale sprievodca je potrebný hlavne na traverzy ľadovcov, to sme už okúsili sami. Barpu a Bualtar Glaciers nám trvalo prejsť raz toľko času ako domácim. "Je to rozbitá a exponovaná cesta. Trvala asi 4 hodiny a nadýchali sme sa pritom prachu, pozerali cez okraj cesty do pažerákov priepasti a prechádzali riekou Hispar lanovými mostami." Dostali sme sa až do Hisparu, poslednej dedinky v údolí. Prvý deň po príchode do Hisparu nás čakala len zahrievacia dvojhodinovka na pastiersku lúku Ghundru. Ešte skôr než nás zohriali slnečné lúče nového rána, podrážky, kolená už vŕzgali pod ťarchou batohov. Nevedel som, že ma čaká najhnusnejších 24 hodín tejto akcie. Od obeda ma opúšťali sily a horúčka po príchode i žalúdočná nevoľnosť ma pripútali k spacáku na celý ďalší deň. Na druhé ráno pre zmenu snežilo a vtedy Aliho klasické: "It's no good weather," hlásilo ďalšie zdržanie. Po dvojďnovej prestávke sme sa z tohto prekliateho miesta pohli ďalej, ale počasie sa rozhodlo skúšať našu trepezlivosť. Predsa však prišiel krásny slnečný deň, v ktorom by sa dalo dôjsť až pod sedlo, keby predošlé dni toľko nesnežilo. Boli sme dosť vysoko a sneh miestami až po kolená. "...z náprotivnej strany údolia svišťali s obrovským rachotom každú polhodinu snehové lavíny. Napredovalo sa ťažko. Slnečné lúče odrazené od snehu ma zmenili na pravého pakistanca." Sprievodca v polovici cesty povedal, že ďalej nejde, lebo v tom snehu nie je vidno trhliny

i keď je dobré počasie, a navyše, nosiči nevládu. Najprv sme ho presvedčili. Neskôr však v strmom svahu nebolo kde zakempovať, tak sme stany postavili na ľadovci. A Ali definitívne zahlásil, že ďalej nepokračuje. Museli sme prehltnúť ťažké sústo nevydareného plánu. Asi to pozná každý z vás. Potom sme sa už vracali tou istou cestou. Každý boží deň snežilo - sedlo už tento rok nepoznačí žiadna topánka. Nosiči s Alim nás občas pohostili ich čiernym čajom s mliekom, plackami (čapáti) a niektorým z ich klasických jedál. Boli určite lepšie ako tie naše instanty. Naším najjedlom boli práškové zemiaky s kúskami salámy, ale po dlhých hodinách stúpania som považoval i hrnček glutamanovej polievky za najlepšie jedlo na svete. Prežili sme desať dní v náručí údolia Hispar, ďaleko od akejkolvek civilizácie. "Tá bezhraničnosť si človeka podmaní a svet je chvíľku úplne iný." Prajem to zažiť každému.

Návrat

Po návrate medzi ľudí som si musel znovu zvykať na pakistanskú mentalitu. Je tu totiž bežné pozdraviť cudzinca a pripojiť sa k nemu aspoň na desať minút. Turisti naučili domácich aj žobraniu. "Vystúpili sme niekde v zapadákov, kde bolo veľa obchodov, pár policajtov a plno áut. Taktiež pár neodbytných žobrákov. Mali dosť veľkú výdrž..." Čakali nás tu však aj nepríjemné správy. Kvôli nepokojom v Pakistane sme museli zrušiť trek do tábora pod Nanga Parbat a čoskoro sa vrátiť domov.

Záver

Cesta je na konci a ja doma zisťujem, koľko priateľov sa za nás počas nej modliło. Úprimná vďaka všetkým. Je nádherné hodiť sa do náručia neznáma, nechať sa podmaniť dialkou, prekročiť hrubý múr stereotypu. Stvoril si nám krásny svet Pane...

Marek Šárkozi, foto: autor



Láska ako vlastnosť

*Zasa o láske.
Je toho už veľa.
Veď predsa vieme,
že milovať je nutné.
Konečne, veď každý
z nás - snáď až na malé
výnimky - má ľudí,
ktorých úprimne
miluje.
Máme však aj takých,
ktorých nemáme radi.
A nech robíme,
čo robíme,
nejde to.
Jednoducho sú pre nás
nemilovateľnými.
Bud' majú vlastnosti,
ktoré nám nekonečne
lezú na nervy,
alebo
sú medzi nami
problémy,
ktoré nie je možné
definitívne vyriešiť
a to aj napriek
všemožným snahám.
A to nás
potom
trápi.*

Problémom je, že väčšina z nás si predstavuje, keď hovorí o láske alebo myslí na ňu, vždy tých iných. Keď Ježiš hovorí: "Milujte jeden druhého", hneď sa nám v mysli vynorí tvár človeka, ktorý nám je nepríjemný, a ktorého teda nevieme alebo nedokážeme milovať. Lenže láska nie je o iných. Láska je o nás. Láska, to nie je ani tak spôsob vzťahu k iným, ako skôr naša vlastnosť.

Toto bola myšlienka, ktorá ma oslovila v jednej z kníh Anthony de Mella. Anthony de Mello hovorí, že láska - tá, ktorú nám predkladá ako ideál Ježiš Kristus - má štyri vlastnosti: nerobí rozdiel, nič neočakáva, nie je si vedomá sama seba a rešpektuje slobodu. Tieto štyri vlastnosti demonštruje na príklade s ružou, alebo so svetlom alebo so stromom. U všetkých týchto vecí, v tom, ako žijú a pôsobia na svoje okolie, sa prejavujú tieto štyri vlastnosti. Pozrime sa na každú z nich:

Láska nerobí rozdiel

Pozrime sa na ružu. Môže povedať: "Svoju vôňu ponúknem ľuďom, ktorí sú dobrí a ktorí sú mi príjemní, ale zlým a nepríjemným ju odopriem"? Alebo si predstavme lampu: Mohla by povedať: "Nebudem svietiť nepríjemným"? Máte v izbe svetlo, a ste tam dvaja alebo traja. Na dvoch bude svietiť a na tretieho nie. Ako by to bolo vôbec možné? Alebo si všimnime ako prirodzene a bez rozdielu poskytuje ľuďom svoj tieň strom. Je mu jedno, kto si pod neho sadne. Či to je svätec, alebo darebák. Či je to človek, alebo zviera. Dokonca aj tým poskytuje svoj tieň, ktorí sa ho chystajú poobtnať, alebo dokonca vyťať. To je dôvod, prečo nás evanjeliá nabádajú k tomu, aby sme boli ako Boh, ktorý dáva vychádzať svojmu slnku nad dobrých i zlých a svoj dážď posielal na spravodlivých i nespravodlivých... Buďte teda dokonalí, ako je dokonalý váš nebeský Otec.

Stať sa takýmto iste nepôjde násilím. Pôjde to, ak prestaneme ľudí rozdeľovať na hriešnikov a svätcov, na dokonalých a nedokonalých. Keď sa začneme na ľudí pozeráť ako na nevedomých v tom zmysle, že čokoľvek v živote činia, činia to z nevedomosti, potom nastane v našom ponímaní týchto ľudí zmena. Ľudia nepáčajú zvyčajne hriechy vedome. Je veľa príčin, prečo sme takí, akí sme. Sme poranení; nevedia, aké dôsledky ich konanie má, sú teda krátkozrakí; aj my sami sme často príčinou ich postoja.

Keď ľudia hrešia, je v nich v činnosti množstvo činiteľov. Ani vlastne nevedia, prečo hrešia. Potom je pravda to, čo povedal Ježiš na križi: "Otče odpusť im, lebo nevedia, čo robia." Pochopiť to, znamená získať schopnosť, ktorú tak obdivujeme u ruže, lampy alebo stromu - nerozlišovať.

Láska nič neočakáva

Podobne ako ruža, lampa alebo strom, láska nič nechce za to, čo robí. Ak máte muža, ktorý si vyberie ženu podľa vena a nie podľa jej vlastností, takého človeka si nevážite. Nemáme však rovnaký postoj, keď vyhľadávame iba ľudí, ktorí nás citovo uspokojujú, a keď sa pozitívne staviame voči tým, ktorí nám dávajú, čo chceme, a správajú sa podľa našich predstáv; a keď sa správame negatívne k tým, ktorí nám nevyhovujú?

Aj tu sa pýtame: Je možné urobiť niečo, aby sme získali túto vlastnosť lásky? Áno: otvoriť oči a vidieť. Vidieť tú svoju "takzvanú" lásku takú, aká v skutočnosti je: zamaskované sebestvo a chtivosť.

Láska si nie je vedomá sama seba

Láska sa z milovania teší tak, že o sebe a o svojej blaženosti ani nevie. Nerobí to, aby spôsobila nejaký efekt. Teší ju, že efekt spôsobuje, ale nerobí to preto. Často citovaná Matka Tereza hovorí: "Boh nechce, aby sme boli účinní, ale aby sme boli verní." Ruža sa nestará, či ju bude niekto voňať, alebo nie, ako ani lampa a strom sa nestarajú, či budú svietiť a spôsobovať tieň účinne či zbytočne. Ich poslaním je voňať, svietiť, chrániť. Tak aj láska: Jednoducho je. Nemá žiadny účel.

Lásky je sloboda

Vo chvíli, keď sa objaví nátlak, kontrola, spor, láska zomiera. Uvedomme si, ako nás ruža, lampa či strom nechávajú slobodnými v tom, aby sme rozhodli, či sa chceme alebo nechceme vystaviť ich vplyvu, či ich vôňu, svetlo alebo tieň chceme alebo nechceme vychutnávať. Strom sa nebude snažiť vziať nás do svojho tieňa, keď nám bude hroziť úpal. Lampa nám rozhodne nebude vnucovať svoje svetlo zo strachu, že sa potkneme. Len sa zamyslime nad všetkým tým nátlakom, ovládaním a vnucovaním, ktorým sme zo strany iných vystavení, keď tak úzkostlivo žijeme podľa ich predstáv, aby

sme si tak kúpili ich lásku alebo zo strachu, že ju stratíme. Vždy, keď sa necháme ovládať či k niečomu donútiť, ničíme v sebe schopnosť milovať, čo je naša vlastná prirodzenosť, pretože my môžeme iným robiť iba to, čo dovoľia oni, aby sme im robili. Sloboda je len iným slovom pre lásku.

Po úvahe nad týmito štyrmi vlastnosťami lásky snáď vieme, že láska nie je nejaká stratégia, ale je to v skutočnosti vlastnosť človeka. Môže sa v nej kultivovať - ak chce - každý z nás.

Milan Bubák SVD

ilustračné foto: Oficiálna stránka Matky Terezy

Literatúra: Anthony de Mello: *Cesta k láske. Poslední meditace Anthonyho de Mella. Brno : Cesta, 1996, s. 90-93.*



Nové technológie pre bežný život

Pred 15 rokmi som si predstavoval, že v roku 2000 budú už všetky technológie také perfektné, že človek pomaly nebude musieť nič robiť. Z týchto detských snov som však už postupne vyrástol. Veda nám veľa vecí uľahčila a zjednodušila. Človeku sa podarilo vytvoriť naozaj obdivuhodné veci, no stvoril sa mu ich nepodarilo (spraviť niečo z ničoho). V tomto smere má primát Vedec, ktorý je nad nami. Budíme mu teda vďační za dar rozumu, ktorý nám dal, aby sme mohli tvoriť aspoň niečo z niečoho. Pozrime sa teraz na to, čo nám prináša veda do bežného života v najbližších rokoch.

Elektronický papier

Spotreba papiera dnes celosvetovo neustále stúpa. A to aj napriek tomu, že sa očakával jej pokles v súvislosti s príchodom internetu a rozšírením počítačov v domácnostiach. Problém je v tom, že väčšine ľudí sa nechce čítať informácie na obrazovke a tak si ich radšej vytlačia na papier, ktorý poskytuje ešte stále množstvo výhod oproti elektronickým médiám. Dá sa v ňom listovať, dá sa s ním presúvať a taktiež možnosť robiť si poznámky. Niektoré mobilné zariadenia síce čiastočne tieto výhody dobehli, ale predsa, knihy sa nevybijú baterky a poznámky si v nej môžete kresliť a čmárať, ako chcete.

Tento stav však nemusí už čoskoro platiť. Prvé lastovičky sú tu. Firma Eink vyvinula technológiu, vďaka ktorej by už mali byť mobilné "knihy" nerozbitné, nemali by existovať obmedzenia na ich veľkosť a tvar, mali by sa dať ohýbať, oči by mali namáhať asi ako klasický papier a dokonca by mali byť schopné obraz udržať aj bez napájania (to potrebujú len na jeho vytvorenie). Ako tento elektronický atrament funguje?

Ide o výsledok výskumu v oblasti chémie, fyziky a elektroniky. Elektronický atrament je zmesou čistých a zafarbených čiastočiek, pričom každá má svoj elektrický náboj a sú uzavreté v priehľadnej kapsule. Tieto kapsuly sú naukladané tesne vedľa seba medzi dve elektródy, pričom vrchná je priehľadná. Princíp tlače spočíva v tom, že podľa náboja na elektróde sa pootáčajú

aj čiastočky v kapsule. Taktó sa dá vytvoriť kompletný obraz, ktorý sa dá jednoducho prepisovať. Viac však asi povie priložený obrázok. Ak chcete na tento "papier" písať, žiaden problém. Pomocou pera, ktoré má na svojom konci elektrický náboj otočíte čiastočky čiernou stranou navrch a píšete ako na hocikáky iný papier. Ak chcete obraz zmazať, potrebujete ho nabiť opačným nábojom. Táto technológia umožňuje zatiaľ vytvoriť papier, ktorý je hrubý jeden milimeter (ešte stále to nie je klasický papier, ale rozdiel oproti LCD displeju je obrovský). Ak sa ho podarí ešte trochu zúžiť, bude možné skladať z nich aj elektronické knihy, v ktorých budeme listovať ako v klasických knihách.

Popísaná technológia spája výhody klasického papiera s výhodami elektronických médií. Čoskoro možno nebudeme musieť kupovať noviny a každý deň ich vyhadzovať, ale si ich jednoducho každé ráno "stiahneme" z internetu a prečítame bez toho, aby sme museli sedieť pred počítačom. Chvíľu si však ešte na to budeme musieť počkať. Technológia je tu, ale kým sa dostane do každodenného života, ešte nejaký ten rôčik prejde.

Ďalšia generácia mobilov je tu

Japonský najväčší mobilný operátor NTT DoCoMo spustil 1. októbra do prevádzky prvú mobilnú sieť 3. generácie. V čom spočívajú jej výhody? Najskôr sa pozrime na históriu vývoja mobilov. Tá sa u nás začala na začiatku 90. rokov (tuším v roku 1992), kedy Eurotel prišiel s prvou generáciou mobilov (NMT). Tie fungovali na analógovom princípe a teda nedali sa pomocou nich poslať žiadne dáta (žiadne SMS, žiaden Internet). Vzhľadom na monopolné postavenie Eurotelu, sa tieto telefóny stali skôr luxusom pre manažérov. Revolúciu v mobilnej komunikácii spravila až druhá generácia - štandard GSM (rozšírenie telefónov však mala na svedomí skôr cenová politika operátorov ako samotný štandard GSM). Tu sa hlas prenáša digitálnym spôsobom a je tu možnosť aj množstva ďalších doplnkových služieb (SMS, identifikácia volaného,...). Táto generácia plne uspokojuje požiadavky na prenos hlasu, s prenosom obrazu a dát je to však už problematické. Prenos dát (teda aj pripojenie k internetu) je síce možné, ale realizuje sa dosť ne-



šťastným spôsobom a to tak, že používateľ musí byť stále pripojený, pokiaľ pracuje, bez ohľadu na to, či dáta práve prenáša. Toto je nevýhodou pri používaní internetu, kde si stránku treba najskôr stiahnuť, potom prečítať a zase kliknúť na ďalšiu stránku. Práve pri čítaní sa platí za spojenie, ktoré vôbec nevyužívate. Nehovoriac o tom, že kapacita tejto linky je veľmi úbohá a teda nestačí na prenos obrazu.



Ako vylepšenie prišiel protokol HSCDS, ktorý umožňuje prenos aj väčšieho množstva dát, avšak stále sa platí za spojenie (toto riešenie na Slovensku zatiaľ neimplementoval žiaden z našich operátorov). Ďalším vylepšením je GPRS, označovaná tiež aj ako 2,5 generácia telefónov. Tento štandard konečne umožňuje paketový prenos dát, to znamená, že telefón je pripojený len pri prenose a platí sa len za prenesené dáta. Tým sa oproti HSCDS značne šetria prenosové kapacity siete. Prenosová kapacita tu už stačí aj na prenos obrazu a videa. Na Slovensku tento štandard zatiaľ funguje len v testovacej prevádzke v oblasti Bratislavy, v sieti Globtel.

Ako tretia generácia sa označuje sieť UMTS, ktorá už plne podporuje paketový prenos dát a umožňuje nám preniesť oveľa väčšie množstvo dát ako sieť

GSM/GPRS. Prenos videa je tu samozrejmosťou, každý telefón má v sebe zabudovanú malú kameru a displej, kde môžete svojho spolutelefontujúceho sledovať. Pravdou však je, že v praxi väčšine ľudí postačuje klasický zvukový telefonát a prenos obrazu považuje väčšina ľudí za zbytočnosť. Hlavnou oblasťou uplatnenia bude pravdepodobne predovšetkým prenos dát, ktorý by mal byť na naozaj vysokej úrovni. Vzhľadom na to, že je dnes už na celom svete vybudovaná pomerne dobrá infraštruktúra GSM sietí, budúce UMTS prístroje by mali vedieť komunikovať aj v tomto štandarde a mobilní operátori budú zrejme novú UMTS infraštruktúru budovať predovšetkým v mestských oblastiach, kde je najviac používateľov. Ak budete so svojim UMTS telefónom surfovať po internete v aute, pričom práve prídete do oblasti pokrytej len GSM signálom, telefón sa automaticky prepne do GPRS režimu a vy budete pracovať ďalej, akoby sa nič nestalo (akurát vám budú dáta „tieť“ trochu pomalšie, čo si ale všimnete až pri sťahovaní veľkých súborov).

Nakoľko sa UMTS sieť rozšíri bude závisieť predovšetkým od cenovej politiky telekomunikačných spoločností. Ak budú ceny držať vysoko, dopadne tento štandard ako prvá generácia telefónov. Myslím, že tohto sa nemusíme obávať vzhľadom na fakt, že licencie na prevádzku UMTS sietí by sa mali udeľovať viac spoločnostiam, ako to bolo v prípade NMT či GSM. V Japonsku už prvá sieť funguje, síce len v oblasti Tokia, ale do konca budúceho roka by mala byť prístupná vo všetkých väčších mestách Japonska. Zatiaľ je aj tu táto technológia dostupná pre bohatších (telefón stojí 25.000 Sk, prípadne telefón kombinovaný s videokamerou od firmy Panasonic príde na 40.000 Sk), ale prezident spoločnosti NTT DoCoMo uviedol, že do konca roku 2004 by chceli mať 6 miliónov predplatiteľov, čo sa dá dosiahnuť len znížením cien. Na Slovensku sa UMTS určite nedočkáme skôr ako o dva roky, frekvencie používané sieťou UMTS dnes totiž používa naša armáda.

Pripravil Jožo, foto: internet



Muzikálové snívanie

Na javisku práve končí muzikál *Sen o ruži*, nadšení diváci vo vypredanej sále vstávajú a niekoľko minút tleskajú. Po prídavku ďalej pokračujú v "standing ovation". Tento obraz sa dal a dá vidieť od mája tohto roka v mnohých slovenských mestách. A to na pódiu stoja pred divákmi "len" ochotníci z dedinky Bošany. Ako je to možné?!

Prológ

Všetko začalo v roku 1994, keď bohoslovci z nitrianskeho seminára nacvičili pod vedením známej nitrianskej herečky Adely Gáborovej "pokus o muzikál" *Jozef Egyptský a my*. Dvojúlohu Rozprávača a Jakuba hral a spieval Peter Holbička. Muzikál sa dočkal niekoľkých úspešných repríz, ako aj vydania CD s hudobným záznamom. Čas plynul, herci prijímali kňazské svätenia a rozprchli sa po Slovensku. Jednou z prvých "štácií" dôstojného pána Holbičku sa stali Bošany, dedina na polceste medzi Topoľčanmi a Partizánskym, známa najmä ako rodisko kardinála Korca. Ani reverenda nedokázala potlačiť u mladého kňaza lásku k divadlu a tak v roku 1999 dal dohromady partiu mladých, ktorým slovo "ochotník" neznelo ako nadávka. Divadelné spoločenstvo, ktoré dostalo neskôr meno Rafael, vzala pod svoje krídla Kolpingova rodina (ide o kresťanské dielo nazvané po nemeckom kňazovi, ktorý sa v minulom storočí venoval mladým robotníkom). A keďže sa podarilo zabezpečiť aj dobré autorské zázemie - Igor Pargáč (scenárista, režisér aj herec v hudobnom projekte Luciána Bezáka *Maranatha*) mal v šuflíku niekoľko námetov na kresťanské divadlo, Peter Vlčko je výborný muzikant a skladateľ, Marián Hlavatý (tiež sa podieľal na *Jozefovi*) sa ujal choreografie - bolo jasné, že sa schýľuje k muzikálu. Najmä, keď réžiu vzala do rúk vekom síce najstaršia, ale zato elánom a energiou sršiacia profesionálka - pani Gáborová.

Konečne muzikál

V roku 1999 mal premiéru muzikál *Láska je silnejšia*. Bol to moderne preroz-
DAVEDELNE SPOLOČENSTVO pri KOLPINGOVEJ RODINE v BOŠANOCH

Štefánikova 188, 956 18 Bošany
 www.steindorfer.sk\ds.rafael
 kontakt: Branislav Minarovič: 0905/661 447
 Peter Holbička: 0905/410 236

právaný príbeh zo starozákonnej knihy Tobiáš. Úspech bol nevídaný. Viac ako 70 repríz za poldruha roka či víťazstvo na festivale kresťanského divadla Gorazdov Močenok prekvapilo všetkých. Najmä, keď sa dovtedy na kresťanskej scéne "schovávalo" pod slovo muzikál naozaj všeličo. Až *Láska je silnejšia* naplnila všetky kritériá divadelného žánru nazývaného muzikál. Výborná hudba a spevácke výkony, dynamická choreografia, jednoduchá ale maximálne účelná scéna, kvalitný hudobný podklad, ako aj technické vybavenie (svetlá, ozvučenie, mikroporty) evokovali skôr profesionálov ako ochotníkov. A keď si uvedomíme, že od čias *Cyryana z predmestia* (1976) a *Kráľa Dávida* na NS v Bratislave išlo len o tretí originálny autorský muzikál na Slovensku, bolo treba sňať pred bošancami klobúk dolu. A to ešte nebolo všetko.

Sen o ruži

V apríli tohto roku mal premiéru ďalší muzikál *Sen o ruži*. Napriek tomu, že sa obmenila časť účinkujúcich, z Bošian odišiel aj Peter Holbička (s DS Rafael však stále spolupracuje), no autorský kolektív sa nezmenil. A latku posunuli podstatne vyššie. Tentoraz sa nechali inšpirovať známym rozprávkovým príbehom **O slávikovi a ruži** z pera Oscara Wilda. Pribudla nová výpravná scéna evokujúca domčeky malého mestečka, v strede s mohutným dubom, kostýmy viktoriánskeho Anglicka, ale aj pestré karnevalové masky. Hudba pripomína klasické broadwayské muzikály z 50. rokov, s mohutnými zbormi, ale aj krehkými romantickými duetami. Ale najväčší pokrok vidieť v pohybovej zložke, kde sólisti aj zboristi zvládajú pomerne náročné choreografické prvky v mnohých tanečných číslach so suverénnou istotou, a to aj napriek tomu, že muzikál trvá 100 minút a hrá sa bez prestávky. Vďaka tomu, že každá postava má alternáciu, môžu ako správnymi profesionáli



SEN O RUŽI: POSOLSTVO LÁSKY A OBETY

predviesť za jedno popoludnie až dve predstavenia. Zo scenáristického pohľadu má muzikál dve časti. Prvých 60 minút je veselých až roztopašných. Veľmi dobre funguje humor, či už hudobný s klavirom, alebo charakterotvorný pri ženských postavách. Druhá časť je podstatne komornejšia a veľmi emocionálna. Pozoruhodný je aj fakt, že hoci ide o muzikál, chýba tu "happyend", a tak je divák nútený k samostatnej reflexii nad príbehom, ktorý práve prežil. Čo sa týka jednotlivých protagonistov, zážitkom bol pre mňa najmä spevácky výkon Braňa Košíka v úlohe Duba, hercké majstrovstvo Mariana Hlavatého v úlohe Komorníka a obe alternácie nesmierne náročnej spevácko-pohybovej úlohy Slávika (Zuzana Okkelová, Lada Lojdová). Jednoducho, *Sen o ruži* patrí medzi to najlepšie, čo sa zatiaľ v kresťanskej kultúre na Slovensku objavilo.

A čo ďalej?

Tohtoročné vavriny z Gorazdovho Močenka síce tesne, ale úplne zaslúžene, putujú do Bošian. Čoskoro sa na pulty dostane CD a kazeta s hudbou z tohto muzikálu. Divadelníkov čakajú ďalšie predstavenia v rôznych kútoch Slovenska, zrejme nielen s muzikálom *Sen o ruži*, ale pre veľký záujem aj s oprášeným muzikálom *Láska je silnejšia*. A ak im vitalita a inšpirácia vydrží, môžeme sa o rok a pol opäť tešiť na nový muzikál. Pokiaľ ste ešte *Sen o ruži* nevideli a vo vašom meste či dedine máte dostatočne veľké divadlo, či kulturák, skúste kontaktovať producenta DS Rafael

Braňa Minaroviča. Možno potom budete môcť privítať ochotníkov z Bošian práve u vás.

s použitím materiálov DS Rafael pripravil
Roman Tarina

Príbeh na prvý pohľad rozprávkový (slávik z ríše zvierat obetuje svoj život pre záchranu lásky dvoch mladých ľudí) má vo svojej hĺbke ukrytú symboliku, cez ktorú sa prihovára priamo našej duši. Dáva nám spoznať pravú skutočnosť toho, čo je v živote najdôležitejšie - láska a obeta. Obeta - v našom príbehu prinesená pre šťastie iného. Obeta najväčšia, pri ktorej sa pre šťastie iného obetuje to najcennejšie - život. A aké je prijatie ľudí? Ľudia túto obetu nevidia a plod obety - ružu, odhadzujú do blata. Táto základná myšlienka evokuje v divákovi nespočetné množstvo obiet, ktoré boli odhodené, zabudnuté, odmietnuté, ktoré pre nás priniesli ľudia - či už rodičia pre svoje deti, cez obetu v manželstve, obetu v povolani až po najväčšiu obetu - obetu toho Najvyššieho - Božieho Syna na kríži. Práve v súčasnej dobe je dôležité pripomenúť obetu prinesenú v akejkolvek dobe. Dnes, keď nás materialistický svet vedie do tmy egoizmu, ktorý je pravým opakom lásky k blížnemu a obetu považuje za naivné bláznovstvo a opovrhuje ňou.

Slávik poznal teóriu o láske, spieval o nej, ale až keď sa rozhodol zomrieť, obetovať sa pre lásku, vtedy ju získal. Vedel, že jeho smrť prebúdzá život, a on vstúpil do raja večnej lásky.

Láska nemusí byť iba sen, ak sa zhmotní v skutku obety.

ČO NA TO AUTORI:

Každý tón v tomto muzikáli má stál kúsok môjho života. Ľutujem? Vôbec nie...

Peter VLČKO (hudba)

Ďakujem tým, ktorí prešli z reality do nášho sna a verím, že kus z tohto sna prenesú do svojej každodennej reality.

Igor PARGÁČ (scenár)

V našom muzikáli slávik obetuje svoj život pre lásku dvoch mladých ľudí. Ale je niekto, kto priniesol obetu lásky za každého človeka. Obetovať sa možno len z pravej lásky. Ježiš nás prišiel zachrániť pred neschopnosťou milovať a naučil nás milovať sa navzájom, ako nás miloval ON. Ako? Na kríži vylial nevinnú krv z lásky k nám. Ponúka nám svoje priateľstvo - svoju nekonečnú lásku a jeho prebodnuté srdce čaká našu odpoveď. Naše srdcia však zostávajú tvrdé, nevšímavé a ukryté za maskami tohto sveta. Podobne ako starozákonný baránok aj Wildov slávik chce byť symbolom Krista, ktorý je povolaný pomôcť človeku. Ruský spisovateľ Solženicyn píše, že ak svet prežije, prežije vďaka tým, ktorí sa rozhodli pre obetu.

Peter HOLBIČKA (kňaz-herec)

Každý človek rád sníva a o všeličom. Väčšinou sú to sny krásne - o zdraví, o šťastí, o láske... Niekedy sa tie sny stanú skutočnosťou, niekedy sú síce skutočnosťou, ale prinášajú aj sklamania. Mne sa uskutočňuje jeden nádherný sen - Sen o ruži - a o nadšení ľudí ten sen uskutočniť. Som šťastná a ĎAKUJEM všetkým, ktorí do tohoto sna vložili kus seba.

Adela GÁBOROVÁ (režia)

LOGIKA I

Všetci blázni majú svojich anjelov.
Všetci anjeli majú svojich bláznov.
Všetci majú krídla.

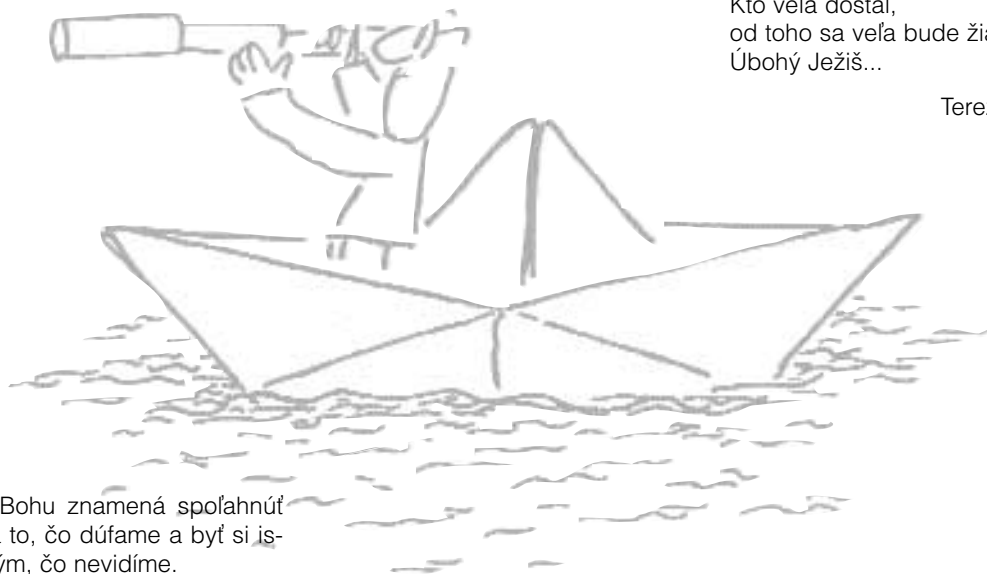
LOGIKA II

Myslím, teda som.
Som, teda milujem.
Milujem, teda dávam.
Dávam, teda mám.
Mám
oveľa viac, ako si myslím.

LOGIKA III

Kto veľa dostal,
od toho sa veľa bude žiadať.
Úbohý Ježiš...

Terezka



Veriť Bohu znamená spoľahnúť
sa na to, čo dúfame a byť si is-
tým tým, čo nevidíme.

Ivan Steiger: Bible v kresbách

Je mi fajn (pred spoveďou)

je mi
trochu ako automatu
zapchatému mincami
Božieho milosrdenstva
čo odporným pískaním
prosí o pomoc
a varuje
že nikomu nič nedá

je mi
ako truhle
čo vždy klesá do zeme
s umrlcom niekde v útrobach
pretože na to bola stvorená
s cynickým úsmevom

a presvedčením
že smrť je predsa krásna

je mi
ako mne
čo vždy nanovo zhreším
a všetko zlé čo spravím
je využité v prospech obžalovaného
z požívania nadmerného množstva
Božej lásky

dobre viem
že mám právo mlčať
...

Terezka

Tmavomodrý svet



ČR, 2001, 115 min., réžia: Jan SVĚRÁK, v hl. úlohách: Ondřej VETCHÝ, Kryštof HÁDEK, Tara FITZGERALDOVÁ, www.tmavomodrysvet.cz

Päť rokov po Koljovi natočil Jan Svěrák ďalší film podľa scenára svojho otca Zdeňka: film o jednej z mála hrdinských kapitol českej histórie za posledných sto rokov, o českých vojnových pilotoch, ktorí sa zúčastnili leteckej bitky o Britániu, jednej z najdôležitejších udalostí II. svetovej vojny. Prečo trvala jeho príprava tak dlho? Svěrákovci najprv plánovali anglicky hovorený film. Lenže ani jedna z 12 verzií scenárov, ktoré Zdeněk Svěrák napísal, sa nedala preložiť do angličtiny bez toho, aby sa nestratil kus poetiky, humoru, či skrytých významov. A tak, našťastie, zostali pri češtine. Ďalším problémom boli peniaze. Kým juhoafrický producent, Eric Abraham, zohnal 235 miliónov českých korún, pretieklo Vltavou veľa vody. Aj keď táto suma vyráža dych (je to približne 10 násobok rozpočtu priemerného českého filmu), v USA by sa za 6,5 mil. dolárov nedal natočiť ani "malý" nízkorozpočtový nezávislý film. Veľký blockbuster Pearl Harbour, ktorý má s Tmavomodrým svetom až nečakane veľa spoločného, bol 20 x (!!!) drahší. Lenže zlaté české ručičky (najmä v trikovej oblasti), výborní herci a geniálny režisér dokázali vytvoriť skutočne krásny a špičkový európsky film, ktorému spomínaný americký stupidný nezmysel nesiaha ani po členky.

Jednoduchý príbeh dvoch letcov začína ponížujúcou českou kapituláciou v marci 1939, po ktorej veliteľ František Sláma aj mladučký pilot Karel Vojtíšek utekajú do Anglicka, aby dali svoje schopnosti do služieb anglického letectva RAF v boji proti nacistickému Nemecku. Hoci bitka o Britániu je v plnom prúde, letkám tvoreným cudzincami Angličania zo začiatku nedôverujú a do boja ich nenasadzujú. Medzitým vzťah Slámu a Vojtíška prechádza od vzťahu učiteľ - žiak k pevnému a na prvý pohľad nerozlučnému priateľstvu. Angličanka Susan, do ktorej sa obaja zamilujú, však tento vzťah dramaticky rozbije. Keď však ide v boji o život, všetky spory idú bokom...

Filmový príbeh vzniká prelínaním dvoch časových rovín. Svoj vojnový príbeh rozpráva Sláma v roku 1950 v komunistickom mírovskom žalári dvom spoluväzňom: nemeckému lekárovi esesádkovi Blaschkemu a šmelinárovi a provokatérovi Vildovi. Táto "odmena", ktorú československí komunisti pripravili pre svojich najstatočnejších hrdinov, je kameňom úrazu pri projekciách filmu v zahraničí, najmä v USA. Ani vysvetľujúci titulok v úvode nepomáha. Jednoducho, takáto nespravodlivosť sa nedá pochopiť. Žiaľ, u nás (v Čechách aj na Slovensku) sme si na to zvykli, a pokusy o "narovnanie" našich dejín nevyzneli presvedčivo....

O to, že film je naozaj krásny, sa zaslúžili aj Svěrákovi tradiční spolupracovníci: o nádherné zábery zo vzduchu nad morom aj pevninou, ako aj nádherné kompozície na zemi, kameraman Vladimír Smutný (pomáhal mu aj Ramunas Greičius), emocionálne silnú hudbu zložil Ondřej Soukup (aj keď kľúčovú úlohu majú staré hity Jaroslava Ježka; podľa jedného z jeho blues získal film aj svoje meno) a vynikajúce triky, ktorých popis by zdvihol zo stoličky každého fanúšika techniky (vzdušné súboje, pristátie bez podvozku, havarujúce horiace lietadlá, či útok na cisternový vlak - jeho realizácia stála toľko, čo celý Kolja), realizoval režisér zvláštnych efektov, Miloš Kohout.

A na záver herci. Úloha Františka Slámu bola písaná priamo pre Ondřeja Vetchého a ten sa jej zhostil skvele. Sláma je v jeho podaní jednoduchý, čestný, priateľský, a práve toto z neho robí hrdinu. A diváci mu to bez problémov veria. Ondřej je totiž aj v súkromnom živote človekom s veľmi pozoruhodnými a netuctovými názormi. Kryštof Hádek vôbec nezodpovedal svojej predlohe v scenári Zdeňka Svěráka. Režisér Jan Svěrák však dal mladému, 18-ročnému hercovi dôveru a ten ho nesklamal. Jeho Vojtíšek je plný mladíckej energie a vzdoru, často nezodpovedný a nezvládnuteľný, ochotný zbrklo sa pustiť do čohokoľvek. Hlavnú ženskú úlohu zverili Svěrákovci britskej hviezde Tare Fitzgeraldovej (zahrala si napr. hlavnú úlohu po boku Hughu Granta v komédii Muž, ktorý vyšiel na kopec, ale zišiel z hory). Z vedľajších úloh sú skvelí Oldřich Kaiser ako pilot a pianista Machatý (všetky klavírne skladby hrá vo filme naozaj sám) a Hans-Jörg Assmann vo veľmi zaujímavo napísanej postave "nacistu" Blaschkeho.

Film, ktorý je považovaný za doteraz najlepší český film, za silného kandidáta na Oscara za cudzojazyčný film a v Čechách čoskoro dosiahne hranicu milión divákov, by ste si nemali nechať ujsť. Pretože, ako hovoria Svěrákovci, je naozaj krásny.

Roman Tarina

Amélie z Montmartru (Le fabuleux destin d'Amélie Poulain)

F, D, 2001, 120 min., réžia: Jean-Pierre JEUNET, v hl. úlohách: Audrey TAUTOUVÁ, Mathieu KASSOWITZ, www.amelie-lefilm.com

Pokiaľ máte zmysel pre humor, v srdci aspoň štipku romantiky a v hlave nosíte pestrý imaginatívny svet, na Améliin príbeh určite nikdy nezabudnete. Pokiaľ vám tieto vlastnosti chýbajú, neprekáža. Amélie si vás získa aj tak.

Už počas prvých desiatich minút filmu sa vám na tvári objaví úsmev a to aj napriek tomu, že Améliino detstvo by stačilo na niekoľko ťažkých celoživotných psychologických tráum alebo na jednu samovraždu. Lenže Améliu len tak hocičo nedostane. Teraz ma dvadsať rokov, má byť v Paríži na Montmarte a pracuje ako servírka v neďalekom bare U dvoch mlynov. Ale je sama. Čo s takýmto životom?! Kľúčovým momentom je 30. august 1997. Amélie práve sleduje správy a pri šokujúcej informácii o smrti lady Diany jej vypadne z rúk uzáver flaštičky, narazí do steny a uvoľní obkľadačku. Za ňou je dutina a v nej stará škatuľa plná chlapčenských "pokladov". Amélie sa rozhodne vrátiť ju majiteľovi a tak zmení jeho život.

Povzbudená touto udalosťou, rozhodne sa naplniť svoj život takými malými dobrými skutkami. A keďže jej fantázia pracuje na plné obrátky, budete len s otvorenými ústami sledovať, ako "vylieči" hypochondrickú kolegyniu z baru Georgettu, ako "prebudi" svojho otca z nostalgie za mŕtvou matkou, ako "preberie k životu" prispáného Luciéna, pomocníka v zeleninárskom obchode, ako poteší svoju neustále

uplakanú domácu pani Madeleine, či ako prinúti starého maliara Raymonda konečne namaľovať svoj prvý originálny obraz. Ale dokáže aj poriadne strpčiť život zeleninárovi Collingonovi, ktorý týra svojho pomocníka Luciéna. Amélie vnáša do životov ľudí, ktorí ju obklopujú, kúsok hrejivého svetla a tepla. Sú to v podstate outsidersi spoločnosti: ľudia starí, chorí, cudzinci, čudáci, utrápení, smutní. A je naozaj nádherné a krásne sledovať, ako ich



jedno mladé dievča dokáže opäť vrátiť do života. Samozrejme, že aj Amélie dostane svoju odmenu, presnejšie svojho Nina. Na prvý pohľad čudák s veľmi zvláštnym koníčkom, na druhý pohľad rovnaký fantasta ako Amélie. A tak, v druhej línii filmu budeme sledovať Améliine "strategické operácie" pri spoznávaní a odhaľovaní pána Nina Quincampoixa.

Na tomto filme je úžasných niekoľko vecí. Prvou je nádherná atmosféra starého dobrého

Paríža, vizuálne sprostredkovaná kamerou Bruna Delbonnela a hudbou skladateľa Yanna Tiersena. Druhou je režisér Jeunet. Autor poriadne čiernej kanihalskej komédie Delikatesy, a posledného dielu temnej a hororovej vtreleckej ságy (Vtrelec: Vzkriesenie), týmto filmom naozaj všetkých prevkupil. Podarilo sa mu úplne rozbiť všetky schémy romanticko-komédie á la Hollywood, poslať ich do zabudnutia a na ich troskách postaviť niečo úplne nové. Tretím a najväčším zázrakom je Audrey Tautouová. Táto 23-ročná, mimo rodného Francúzska v podstate



neznáma herečka, predviedla vynikajúci herecký koncert. Od čias Audrey (to je ale náhoda) Hepburnovej sa na filmovom plátne neobjavila taká krásna tvár s takými úžasnými mimickými schopnosťami. Výrazom svojich veľkých hnedých očí a krásne tvarovaných úst dokáže bez jediného slova rozprávať príbehy... Polovicu záberov vo filme tvoria polodetaily a detaily jej tváre.

Amélia dobyla Francúzsko. Od aprílovej premiéry ju videlo vo francúzskych kinách 8 miliónov divákov. Ulica Lepic, kúsok od baziliky Sacre Coure, kde sa odohrala väčšina filmového deja, a najmä kaviareň, v ktorej Jeunet nakrúcal, sa stávajú najnavštevovanejším miestom Paríža. V auguste Amélia zvíťazila na MFF v Karlových Varoch. A víťazí u divá-



kov v celej Európe. V decembri ju čaká americká premiéra a v marci budúceho roku s veľkou pravdepodobnosťou soška Oscara. Aj ja osobne som si ju okamžite zamiloval a zaradil do desiatky Naj... filmov. Ba dokonca, bol som na ňu dvakrát v kine. Už netrpezlivo čakám (asi dosť idealisticky) na DVD. A to prosím, tej imaginatívnej fantázie, či zmyslu pre romantiku som veľa nepobral. Ale ako som v úvode napísal, Amélia ma dostala aj tak.

P. S. Dobré si všimnite fotky trpaslíka z New Yorku. Ten Jeunet musel niečo tušiť!!!

Roman Tarina



Misty Bernallová: Povedala áno

Lúč, Bratislava 2001



Útla knižočka s usmievanou tvárou na obálke a nevinným názvom Povedala áno (najskôr asociuje svadobné myšlienky) prekvapí svojim strhujúcim dejom. V prvej kapitole sa ako na tácke predostrú udalosti jedného omračujúceho dňa - 20. apríla 1999. Dvaja chlapci plní fanatizmu sa vybrali do školy s pištoľami a zastrelili 13 školákov, medzi nimi i hlavnú postavu knihy - Cassie Bernallovú. Šokujúci obraz zaväňa trochu bulvárnosťou. Šok, otras, zdesenie ohúria čitateľa, no neposkytnú mu dlhodobější vnútorný zážitok. Ten prichádza až o pár stránok ďalej. Šok sa mnohonásobne stupňuje. Postupne sa odkrýva pozadie mladého, na prvý pohľad nevinného života potencionálnej svätice. Druhý pohľad dokazuje, že takým nebol. Cassie mala dočinenia s okultizmom a sama hovorí v rozhovore s priateľkou: "Svoju dušu som dala satanovi." Strhujúco dopodrobna sú opísané praktiky mladého človeka žijúceho v nesprávnej partii. Na dôkazoch je postavené vykreslenie vplyvu partie, hudby, drog ... Cassie zmätená a nespokojná so svetom, so svojím životom nepokojne hľadá svoje miesto na zemi, svoju úlohu a zúfalo nachádza falošné uspokojenie vo svojej okultistickej partii, v blúdivej marihuane a v blúznivom alkohole. Čitateľ s napätím sleduje osud a vývoj mladistvého človeka. Podvedome sa obáva o jej dušu, pretože vie, že Cassie je už mŕtva. Búrlivé obdobie Cassiinho života je sprostredkované spomienkami jej rodičov a priateľov. Kniha nevtieravo poskytuje zaujímavé edukatívne spôsoby, dokumentované na chybách aj na úspechoch rodičov a vychovávateľov. Strhujúci beletristický dej sa postupne mení v pôvodne očakávaný dej, dej filozofický. Ako čitateľ som premenu Cassie prežívala a absorbovala do detailov. Hltala som jednotlivé stránky netrpezlivo, plná hladu po informáciách a vzápätí som sa vracala späť k už prečítanému textu a čítala ho znovu, pomaly, snažiac sa porozumieť, s ceruzkou v ruke som prechádzala najdôležitejšie myšlienky, snažiac sa ich zapamätať. Šok a otras z prvých stránok sa zmenil na pokoj a vyrovnanie a akési prirodzené svedectvo viery. Na záver bolo úplne samozrejmé, že Cassie na otázku "Veríš v Boha?" tesne pred smrťou povedala áno.

Eva Pekná

Príde smädný Vietnamec do slovenského baru, postaví sa k pultu a hovorí:
 - Ting jang won tian coca cola.
 Barman sa otočí a spýta sa:
 - Dve deci čoho?

- Je to žlté a nedá sa to natrieť na chlieb, čo je to?
 - Bager!

Ako sa volá bumerang, ktorý sa nevráti?
 Palica...

Len si tak sedím, čistím si uši klincom...
 A zrazu ticho...

- Dežo !
 - Áno oci!
 - Plávaj ku dverám, to bude asi ten inštalatér !

Príde muž z krčmy domov, žena naňho pozerá, on s odtrhnutou rukou a vylúpnutým okom a pýta sa ho:
 - Čo sa ti, prosím ťa, stalo?
 - Ale nič. Stavil som sa s chlapmi o oko, že mi neodtrhnú ruku.

údržbár - administrátor neinformačných tokov a rozvodov,
 upratovačka - kozmetička podlahových krytín,
 smetiari - správca rezerv,
 vrátnik - manažér pre vstupy a výstupy,
 poštár - distribútor analogových mailov,
 vydierač - odborný referent pre likvidáciu dlhov,
 vyhadzovač - rozlúčkový spoločník,

Viete, čo je to maximálna smola?
 Keď včela dostane alergiu na peľ.

Základné filozofické otázky

- Prečo na benzínkach predávajú cigarety, keď sa tam nemôže fajčiť?
- Prečo máte v lietadle pod sedadlom plávajúcu vestu a nie padák?
- Prečo sa lepidlo neprilepí na vnútornú stranu fľaše?
- Prečo má slovo JEDNOSLABIČNÝ päť slabík?
- Keď sa na teflón nič neprilepí, ako ho teda dokážu prilepiť na vnútornú stranu hrnca?
- Mačka dopadne vždy na nohy. Chlieb s maslom na natretú stranu. Na ktorú stranu dopadne mačka, ktorej na chrbát položíme natretý chlieb?
- Ako sa dostane do práce vodič snežného pluhu?

Znenie tajničky z minulého čísla: Každá vec má svoj čas. Cenu vyhráva: Viera Čurajová, Divina

SLOVENSKÉ PRÍSLOVIE	1. ČASŤ TAJNIČKY	Karhal (zastar.)	Jeden, francúzsky	Francúzska rieka	Zivočích	Pomôcky: Ahu, lat, Ravel, Evale	Otcova sestra	Umeľá reč	Popijaj	N D	4. ČASŤ TAJNIČKY	Rumunský gazik	Udieral
Ostrá tráva						Odhad výsledku				Otok (bás.) Grafit			
Druh cirkovného spevu						Vydavateľa Jeden, nemecky							
Pracuj pluhom			5. ČASŤ TAJNIČKY Reaktivna strela						Ženský účes Prisediaci na súde				
Darovaná vec				Meno Márie Názov				Meno kráľa Humeja Tamťá				Mesto v Angole	Prichyť sa
Starogermán							Zostal sám Súčasnť trlice						
N D	3. ČASŤ TAJNIČKY	Stoní zub St. lotyšská minca				Rúbe Mys				Uplet' Meno speváčky Sumac			
Listnatý strom					2. ČASŤ TAJNIČKY Skratka valuty							A podobne (skr.) Zn. elektrónvultu	
Označoval dátumom								ometlo					
Grécke písmeno				Filipínska sopka				Francúzsky spisovateľ					

http://www.dimenzie.sk

Autor: Jozef Blaho, Varín

JEDEN SVET / ONE WORLD 2001

Medzinárodný festival dokumentárnych filmov o (ne)dodržiavaní ľudských práv (2. ročník)

Kde: DK Zrkadlový háj a Univerzitné pastoračné centrum, Bratislava

Kedy: 21.11. - 26.11. 2001

"Tí ľudia v núdzi, ktorí sú na druhej strane objektívu, sú len zdanlivo vzdialení. V skutočnosti sú to takí istí ľudia ako my v JEDNOM našom spoločnom SVETE."

Igor Blažević

"Zločiny, ktoré sa držia v tajnosti akoby ani neexistovali. Ukážte ich na svetle, popíšte ich, zaútočte na ne, zosmiešnite ich v tlači. Skôr alebo neskôr ich verejná mienka zničí."

Joseph Pulitzer

Púť dôvery na zemi: 24. európske stretnutie mladých v Budapešti
28. december 2001 - 1. január 2002

- * Príchod: piatok ráno, 28. decembra 2001, 7 - 12 hod.
- * Odchod: utorok poobede (po 16 hod.), 1. januára 2002
- * Ubytovanie: buď v rodinách, alebo v školách a cirkevných miestnostiach. Je dôležité priniesť si karimatku, spacák a teplé oblečenie.

Príspevok na náklady

Výška príspevku pre mladých ľudí zo Slovenska bude približne 45,- DM na celé stretnutie. Je splatný v nemeckých markách alebo v maďarských forintoch. Rovnakú sumu zaplatia účastníci, ktorí prídu 26. decembra. V poplatku je zahrnuté nájomné za haly, zariadenie a takisto strava a doprava. Výška účastníckeho príspevku nie je pre všetkých rovnaká. Závisí od hodnoty meny tej-ktorej krajiny.

Doprava

Autobusy zo všetkých regiónov Slovenska bude organizovať: C.K. Bakalari, Štefánikova 4, P. O. Box 62, 850 07 Bratislava 57, tel./fax: 07- 52 49 66 22, e-mail: info@bakalari.sk
Bakalari organizujú autobus z Bratislavy aj pre tých, ktorí chcú prísť už 26. decembra. O cenách dopravy sa informujte u Bakalarov.
Dopravu si môžete zabezpečiť aj samostatne.

Prihlášky pošlite najneskôr do 1. decembra.

VŠ Infoservis

Banská Bystrica:

- v utorok o 18.00 a v nedeľu a prikázaný sviatok o 19.30 - vysokoškolská sv. omša v katedrálnom kostole.

Bratislava:

- pondelok 20.00 - sv. omša v jezuitskom kostole (P. Ladislav Csontos SJ)
- stretná podľa fakúlt (info na VŠ sv. omši)
- nedeľa o 8.00, 10.00 a 22.00, utorok - piatok o 21.30 - sv. omše v UPC (Univerzitné pastoračné centrum), pred sv. omšou spovedanie
- štvrtok 19.19 - sv. omša pre mladých z internátu EU - Horský park (a nie len pre nich), kostol na Kalvárii

Košice:

- pondelok 19.00 - sv. omša v seminárnom kostole
- streda 19.00 - hosť v spoločenskej sále SKK na Alžbetinej 14
- pondelok-piatok od 18.00 - 22.30 - čajovňa v UPC
- nepravidelné sv. omše a spovedanie na internátoch
- stretná na internátoch

Nitra:

- pondelok, utorok 20.30 - sv. omša na internáte na Drážovskej ceste
- utorok 18.00 - mládežnícka svätá omša v kostole u piaristov, po nej adorácia
- streda 18.30 - sv. omša v kostole u františkánov, 18.30 (2x mesačne) škola modlitby na Kalvárii
- štvrtok 19.30 - študentská sv. omša v kostolíku sv. Michala na vršku; Klokočina
- po sv. omši (2. a 4. v mesiaci) duchovná príprava k Jubileu 2000
- na univerzite pôsobí Klub katolíckej mládeže FONS - ktorý organizuje spoločné modlitby každý večer o 21.00: Internát Mladosť - izba 517b, Pribina - 28VB, AB 615

Trnava:

- každý druhý pondelok 19:30 - filmový klub UPC
- streda 19:30- mládežnícka sv. omša
- sobota - celodenná duchovná obnova
- mesačné -ICE (palacinkovica, pexesovica)
- prednášky, besedy...
- spoveď, duchovný rozhovor - v určenom čase na univerzite, pred sv. omšou alebo v dohodnutom čase
- stretná na internátoch

Zvolen:

- sv. omša v stredu o 17.30 v kaplnke na Zámku
- pondelok o 19.45: prednášky na rôzne témy v jedálni ŠD L. Štúra
- utorok o 20.00: príprava na sviatosti
- štvrtok 20.00 - 22.00: spoveď alebo osobný rozhovor v CUP
- piatok o 20.00: kultúrny piatok

Žilina:

- utorok 18.30 - sv. omša u saleziánov
- 2. sobota v mesiaci - duchovná obnova
- v piatok 19.30 - 22.30 - spoločná adorácia
- pondelok - štvrtok, sobota - stretná UPC Žilina:
- pondelok, streda 19.00 - sv. omša
- utorok - sv. omša v angličtine
- streda 20.00 - otvorené stretno
- štvrtok 19.00 - adorácia
- denne 8.00 - 22.00 - čajovňa
- spoveď a osobný rozhovor s kňazom
- nácvik spevu: po, st 18.00, št 18.30
- náuky na prijatie sviatostí

http://www.dimenzie.sk